รายงานผลการพิจารณาศึกษา
ของ
คณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง “แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ”

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทา
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สำนักกรรมาธิการ ๓
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

หน้า

สารบัญ ..... ก
รายนามคณะกรรมาธิการ ..... ข
รายนามคณะอนุกรรมาธิการ ..... ค
รายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ ..... ง
บทสรุปผู้บริหาร ..... จ
๑. การดำเนินงาน ๒
๒. วิธีการพิจารณาศึกษา ๓
๓. ผลการพิจารณาศึกษา ๙
๓.๑ สภาพพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดชัยภูมิ ๙
๓.๑.๑ สภาพพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ๙
๓.๑.๒ สภาพพื้นที่ของจังหวัดชัยภูมิ ๑๐
๓.๒ สภาพปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดชัยภูมิ ๑๑
๓.๒.๑ ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทาน ๑๑
๑) ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดเพชรบูรณ์ ๑๑
๒) ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดชัยภูมิ ๑๑
๓.๒.๒ ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทาน ๑๒
๑) ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดเพชรบูรณ์ ๑๒
๒) ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดชัยภูมิ ๑๒
๓.๒.๓ ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ ๑๒
๑) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๑๒
๒) พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ๑๔
๓) พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๑๕
๓.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๗
๓.๓.๑ แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทาน ๑๗
๑) แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดเพชรบูรณ์ ๑๗
๒) แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดชัยภูมิ ๑๘
๓.๓.๒ แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทาน ๑๘
๑) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ซึ่งมีแม่น้ำและลำคลองตามธรรมชาติ ๑๘
๒) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการจัดหาน้ำบาดาล ๑๙
๓) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการให้บริการน้ำประปา ๒๐
๔) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเตรียมการรับมือแก้ไข บรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม ๒๑

๕) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....๒๓
๖) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน.....๒๕
๓.๓.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้.....๒๖
๑) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดเพชรบูรณ์.....๒๖
๒) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดชัยภูมิ.....๒๖

๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ..... ๒๗

ภาคผนวก

- หน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๒ และภาค ๓ รวมทั้งคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ

รายนามคณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย

สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕

นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร
ประธานคณะกรรมาธิการ

นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา
รองประธานคณะกรรมาธิการ
คนที่หนึ่ง

นายวาโย อัศวรุ่งเรือง
รองประธานคณะกรรมาธิการ
คนที่สอง

นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น
รองประธานคณะกรรมาธิการ
คนที่สาม

นายพาณุวัฒณ์ สะสมทรัพย์
รองประธานคณะกรรมาธิการ
คนที่สี่

นายเชิงชาย ชาลีรินทร์
รองประธานคณะกรรมาธิการ
คนที่ห้า

นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา
เลขานุการ
คณะกรรมาธิการ

นางสาวธนภร โสมทองแดง
ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ

นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นายขวัญเลิศ พานิชมาท
โฆษกคณะกรรมาธิการ

นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายประมวล พงศ์ถาวราเดช
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ

นายจตุพร เจริญเชื้อ
กรรมาธิการ

นายจักรัตน์ พั้วช่วย
กรรมาธิการ

นายมานพ ศรีผึ้ง
กรรมาธิการ

รายนามคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ในคณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕

นายจักรัตน์ พั้วช่วย
ประธานคณะอนุกรรมาธิการ

นายเชิงชาย ชาลีรินทร์
รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ

นางสาวเต็มศิริ กฤษณะวณิช
เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ

นายยรรยง อินทฤทธิ์
อนุกรรมาธิการ

นายอุทัยวุฒิ ชำนาญแก้ว
อนุกรรมาธิการ

นายอนันต์ เพ็ชร์หนู
อนุกรรมาธิการ

นายสุวรรณ ตั้งมิตรเจริญ
อนุกรรมาธิการ

นายศักดิ์ชัย จงกิจวิวัฒน์
อนุกรรมาธิการ

นางคณิตา ราษฎร์นุ้ย
อนุกรรมาธิการ

รายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมาธิการ
พิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา

นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น

นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์

นายประมวล พงศ์ถาวราเดช

นายจตุพร เจริญเชื้อ

นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์

บทสรุปผู้บริหาร

จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ เป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งเป็นประจำ ซึ่งมีสาเหตุมาจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดและแหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ ประกอบกับพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ทำให้การก่อสร้างแหล่งน้ำอาจต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการนานกว่าพื้นที่ปกติ จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่เป็นวงกว้าง คณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาภัยแล้ง อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมาธิการ จึงได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว และเสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณา รวมทั้งได้เดินทางไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๙ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่และรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งประชุมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ภัยแล้ง ส่งผลให้คณะกรรมาธิการได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ แบ่งออกเป็น ๓ ประเด็น ดังนี้

๑) สภาพพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาของพื้นที่ในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิโดยทั่วไป

๒) สภาพปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบ่งออกเป็น ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทาน ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทาน และปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ อันประกอบด้วย พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ และพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

๓) แนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทาน แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทาน รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้

ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง คณะกรรมาธิการ ได้มีข้อสังเกต ดังนี้

ด้านการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้

๑) การขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ มีแนวทางการปฏิบัติหลายขั้นตอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีระบบติดตาม (สถานะการอนุญาต) ออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขออนุญาต สำหรับหน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด ได้แก่ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ควรพิจารณาการดำเนินงานให้ครอบคลุมการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ทุกมิติ ทั้งในส่วนของต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งหาแนวทางบูรณาการในทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่

๒) หากหน่วยงานราชการส่วนกลาง มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือรายละเอียดในการยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ ควรจะเร่งรัดประสานงานไปยังหน่วยงานในพื้นที่ให้ทราบก่อนล่วงหน้า เพื่อจะได้มีการเตรียมการและไม่ทำให้การดำเนินงานต้องล่าช้าออกไปอีก

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการให้ข้อมูลและความรู้แก่ชุมชนและราษฎรในพื้นที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแจ้งถึงความคืบหน้าเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการ เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และเพื่อมิให้เกิดปัญหาระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและราษฎรในพื้นที่ต่อไป

๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดส่งคู่มือหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตใช้พื้นที่ต่าง ๆ ไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรในพื้นที่ต่อไป

๕) การแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเร่งรัดการพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และหน่วยงานที่ดำเนินการจะต้องแก้ไขปัญหาผลกระทบให้ครอบคลุมตามการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.)

ด้านแผนงานและงบประมาณ

๑) ควรดำเนินการตามแนวทางและทิศทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

๒) ควรเน้นแก้ปัญหาเพื่อความยั่งยืน ด้วยการจัดทำแผนเร่งด่วนในระยะเวลา ๑-๒ ปี แผนระยะกลางและแผนระยะยาว โดยแต่ละชุมชนต้องจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำในพื้นที่ของตนและส่งข้อมูลแหล่งน้ำให้แก่จังหวัดเพื่อจัดทำแผนการจัดการน้ำ

๓) หน่วยงานในพื้นที่ควรเตรียมความพร้อมในการเสนอโครงการ หรือแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้ครอบคลุมทุกด้าน เนื่องจากโครงการที่เสนอเพื่อพิจารณาขอรับการจัดสรรเงินงบกลางนั้นจะต้องเป็นโครงการที่มีความพร้อม และมีเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันการ

๔) กรณีปัญหาที่เกิดจากความผิดพลาดในการเขียนแผนงาน หรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เช่น การระบุอำเภอคลาดเคลื่อนไป เป็นต้น ควรให้มีการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยนี้ได้ หรืออาจพิจารณาเรียกให้หน่วยงานเจ้าของโครงการชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมได้ โดยไม่ควรพิจารณาตัดงบประมาณของโครงการดังกล่าวไปโดยที่ไม่เปิดโอกาสให้หน่วยงานเจ้าของโครงการได้แก้ไขหรือชี้แจงเพิ่มเติม รวมทั้งควรมีการตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น เพื่อพิจารณากลั่นกรองโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยลง

๕) โครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งที่ขาดความพร้อมด้านบุคลากร หน่วยงานเจ้าของโครงการยังไม่ควรเสนอของบประมาณ เพราะเมื่อขาดความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการจะทำให้ต้องแจ้งยกเลิกโครงการและขอคืนงบประมาณในภายหลัง

ด้านกฎหมาย

- ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ ซึ่งถือเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากมีขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้ทันท่วงที จึงควรพิจารณาลดขั้นตอนการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ เพื่อให้ขับเคลื่อนโครงการในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งสามารถทำได้เร็วขึ้น

ด้านน้ำบาดาล

๑) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้น เนื่องจากโครงการขุดเจาะน้ำบาดาลเป็นการแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่มีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่ง

๒) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมป่าไม้ควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกันในภารกิจด้านน้ำบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๓ ๔ และ ๕ เพื่อรักษาระบบนิเวศป่าไม้ เพิ่มความชุ่มชื้นให้พื้นที่ บรรเทาปัญหาไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง และเป็นแหล่งน้ำให้แก่สัตว์ป่าและประชาชนในพื้นที่นั้น

๓) โครงการน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ “น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่” หากดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่นอกเขตชลประทานก็จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างมาก และเป็นการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้อีกทางหนึ่ง

๔) การขุดเจาะบ่อบาดาล เพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภคนั้น หากคุณภาพน้ำไม่ได้ระดับมาตรฐานแล้วย่อมไม่เข้าเกณฑ์ที่จะเบิกจ่ายงบประมาณได้ ดังนั้น จึงต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวด้วย

๕) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ควรให้ความสำคัญกับระบบบาดาล เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ระบบบาดาลเพื่อการเกษตร เป็นต้น ซึ่งบางพื้นที่มีความพร้อมในการดำเนินการ อีกทั้งการจัดทำระบบบาดาลก็เป็นโครงการที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่นาน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้ต่อไป

ด้านโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำ

๑) การพิจารณาถึงความเหมาะสมในการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ ควรดำเนินการให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่ที่ประสบปัญหาด้วย

๒) พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งน้ำที่สามารถเก็บกักน้ำได้ แต่เนื่องจากไม่มีระบบการกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิยังคงประสบกับปัญหาภัยแล้ง

ด้านการถ่ายโอนภารกิจ

๑) การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้สามารถบริหารจัดการในพื้นที่ตนเอง แต่ก็ควรพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนไปด้วย นอกจากนี้ ควรมีการรวบรวมเพื่อทบทวนประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการถ่ายโอนภารกิจตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละพื้นที่

๒) การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้การพิจารณาสร้างแหล่งน้ำซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ด้านวิศวกรรม ควรพิจารณาการถ่ายโอนเป็นกรณี ๆ ไป เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ มีศักยภาพมากพอที่จะดำเนินการได้

๓) ควรกำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถโอนภารกิจ ก่อสร้าง ดูแล และบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น คืนกลับมาให้ที่ส่วนราชการหรือกรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
เรื่อง แนวทางการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ
ของ
คณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย
สภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติตั้งคณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๐ (๒๑) ในการกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการและมาตรการการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การแจ้งเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ การฟื้นฟูหลังเกิดภัยธรรมชาติและสาธารณภัย การพัฒนามาตรการในการป้องกันภัยธรรมชาติและสาธารณภัย รวมทั้งติดตามการให้ความช่วยเหลือและดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว นั้น ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายวุฒิชัย กิตติธเนศวร	ประธานคณะกรรมาธิการ
๒. นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวาโย อัศวรุ่งเรือง	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สอง
๔. นายจักรพรรดิ ไชยสาส์น	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม
๕. นายพาณุวัฒณ์ สะสมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สี่
๖. นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่ห้า
๗. นางสาวเพชรดาว โต๊ะมีนา	เลขานุการคณะกรรมาธิการ
๘. นางสาวธนภร โสมทองแดง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการ
๙. นายกัญจน์พงศ์ จงสุทธนามณี	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๐. นายขวัญเลิศ พานิชมาท	โฆษกคณะกรรมาธิการ
๑๑. นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๒. นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๓. นายจตุพร เจริญเชื้อ	
๑๔. นายจักรัตน์ พั้วช่วย	
๑๕. นายมานพ ศรีผึ้ง	

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีผลการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑. การดำเนินงาน

คณะกรรมาธิการได้มีมติตั้งคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนเสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขและข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมาธิการมอบหมาย เว้นแต่หน้าที่และอำนาจในการสอบหาข้อเท็จจริง แล้วรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อคณะกรรมาธิการภายใน ๙๐ วัน ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๖ ซึ่งอนุกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑) นายจักรัตน์ พั้วช่วย ประธานคณะอนุกรรมาธิการ
๒) นายกฤษฎาพัฒน์ การุญญ์ รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่หนึ่ง
๓) นายเชิงชาย ชาลีรินทร์ รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ คนที่สอง
๔) นางสาวเต็มศิริ กฤษณะวณิช เลขานุการคณะอนุกรรมาธิการ
๕) นายอนันต์ เพ็ชร์หนู
๖) นายยรรยง อินทฤทธิ์
๗) นายอุทัยวุฒิ ชำนาญแก้ว
๘) นายสุวรรณ ตั้งมิตรเจริญ
๙) นายศักดิ์ชัย จงกิจวิวัฒน์
๑๐) นางคณิตา ราษฎร์นุ้ย

ในการนี้ นายกฤษฎาพัฒน์ การุญญ์ ได้ลาออกจากคณะอนุกรรมาธิการ เมื่อวันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๓ จึงมีผลให้พ้นจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๐๘ (๓)

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ได้ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไป จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

๑) ครั้งที่ ๑ ขอขยายเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการ ออกไปอีก ๖๐ วัน นับแต่วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๓ โดยเมื่อขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาแล้วจะครบกำหนดในวันอาทิตย์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

๒) ครั้งที่ ๒ ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการ ออกไปอีก ๖๐ วัน นับแต่วันอาทิตย์ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยเมื่อขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาแล้วจะครบกำหนดในวันพฤหัสบดีที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔

๓) ครั้งที่ ๓ ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการ ออกไปอีก ๔๕ วัน นับแต่พฤหัสบดีที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔ โดยเมื่อขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาแล้วจะครบกำหนดในวันอาทิตย์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

๔) ครั้งที่ ๔ ขอขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาของคณะอนุกรรมาธิการ ออกไปอีก ๑๒๐ วัน นับแต่วันอาทิตย์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔ โดยเมื่อขยายระยะเวลาการพิจารณาศึกษาแล้วจะครบกำหนดในวันจันทร์ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๔

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ คณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ในคณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร ได้จัดให้มีการประชุม จำนวน ๑๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๒ วันจันทร์ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๔ วันพุธที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๖ วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๙ วันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๑๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๓
ครั้งที่ ๑๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔
ครั้งที่ ๑๒ วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔
ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดีที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๔

๒.๒ คณะกรรมาธิการการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย สภาผู้แทนราษฎร โดยคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ได้ดำเนินการโดยเชิญหน่วยงานมาร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๑) นายดำรัส โพธิ์ประสิทธิ์	ผู้อำนวยการสำนักอุทยานแห่งชาติ
(๒) นายสมปอง ทองสีเข้ม	ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า
(๓) นายดำรง มูลสาร	หัวหน้าฝ่ายกฎหมาย
(๔) นายชวินทฐ์ ปิ่นแก้ว	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ
(๕) นายปริญญา ภูศักดิ์สาย	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
(๖) นายธรรมรัตน์ โนภาส	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
(๗) นายสิริพงษ์ ชูเสน	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
(๘) นางสาวธัญญรัตน์ จิตรโคตร	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
(๙) นางสาวประกายจิตร แสงคำ	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
(๑๐) นางสาวธัญญรัตน์ จิตรโคตร	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
(๑๑) นางสาวอภิญญา ภัสสรศิริกุล	นิติกร

๒) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมป่าไม้

(๑) นายนพดล ฮมแสน	ผู้อำนวยการสำนักการอนุญาต
(๒) นางสาวอรวรรณ ปัญญาพรวิทยา	รักษาการผู้อำนวยการสำนักจัดการที่ดินป่าไม้
(๓) นายนฤพนธ์ ทิพย์มณฑา	ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขาพิษณุโลก

(๔) นายสมบูรณ์ จำปาอูป	ผู้อำนวยการส่วนจัดการป่าไม้ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขาพิษณุโลก
(๕) นายมนตรี มะลิทอง	ผู้อำนวยการส่วนจัดการป่าไม้ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ สาขานครราชสีมา

๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

(๑) นายกุศล โชติรัตน์	รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
(๒) นายวสุรัตน์ คงแย้ม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

๔) กระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่า

(๑) นายณัฐชัย พลกล้า	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำ
(๒) นายอธิคุณ งามเมือง	วิศวกร

๕) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมชลประทาน

(๑) นายเฉลิมเกียรติ คงวิเชียรวัฒน์	รองอธิบดีกรมชลประทาน
(๒) นายศักดิ์ศิริ อยู่สุข	ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๖
(๓) นายสุรัช ธนูศิลป์	ผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๐
(๔) นายพงศ์ศักดิ์ ณศร	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานชัยภูมิ
(๕) นายเชษฐา ดิษยมาลย์	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเพชรบูรณ์
(๖) นายเจษฎา ตงศิริ	ผู้อำนวยการส่วนวิศวกรรม
(๗) นายสมคิด ทิวงศ์ชาย	วิศวกรชลประทาน
(๘) นายอุดร พรมมา	หัวหน้าฝ่ายพิจารณาโครงการ สำนักชลประทานที่ ๑๐
(๙) นายไพโรจน์ เตชะเจริญสุขจีระ	ผู้อำนวยการส่วนงานโครงการที่ ๒
(๑๐) นายเจษฎาพงษ์ ทิพสิงห์	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน
(๑๑) นายพัฒนไชย ทองดี	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ
(๑๒) นางสาวกมลวรรณ มัณยากาศ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

๖) การประปาส่วนภูมิภาค

(๑) นายหลักชัย พัฒนเจริญ	รองผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค (ปฏิบัติการ ๑)
(๒) นายสุประดิษฐ์ จันทร์ดาประดิษฐ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาแหล่งน้ำ
(๓) นายศรายุธ แก้วสินธุ์	ผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานโครงการ
(๔) นายไชยพัฒน์ ยุติมิตร	ผู้อำนวยการกองแผนงานโครงการหลัก
(๕) นางสาวทัศสุรีย์ สวัสดิภาพ	หัวหน้างานเศรษฐศาสตร์และการเงินโครงการหลัก
(๖) นางสาวพฤทัย ลิ้มทองสิทธิคุณ	เศรษฐกร ๗
(๗) นายสัญชัย บรรจง	หัวหน้างานวิศวกรรมแหล่งน้ำ

(๘) นายจักรพงศ์ คำจันทร์	ผู้อำนวยการการประปาส่วนภูมิภาคเขต ๖
(๙) นายภาษิต พันลำ	ผู้อำนวยการกองแผนและวิชาการเขต ๖
(๑๐) นายเกียรติศักดิ์ ศรีตุ้ยเลิง	หัวหน้างานแหล่งน้ำ
(๑๑) นายธีระยุทธ ทองสุก	ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาเพชรบูรณ์
(๑๒) นายชาญชัย ทิมเทศ	นายช่างไฟฟ้า ๖

๗) กระทรวงมหาดไทย โดยสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(๑) นายทรงกลด สว่างวงศ์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ช่วยราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
(๒) นายณรงค์ศักดิ์ หอมมาลัย	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
(๓) นายปรเมศวร์ ยศปัญญา	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเพชรบูรณ์
(๔) นายนายธีรยุทธ ทองสุก	ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาเพชรบูรณ์
(๕) นายเชษฐา ดิษยมาลย์	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจังหวัดเพชรบูรณ์
(๖) นางสาวนวรัตน์ เหลี่ยมไทย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
(๗) นางสาวธัญญะสุภางค์ พศุตม์วสุธร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
(๘) นายมงคล ใสนวล	ปลัดอำเภอปฏิบัติการ
(๙) นางสาวนฤพร นาควิเชตร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ
(๑๐) นายโชคชัย ศรีหิรัญรัตน์	นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
(๑๑) นายศุภกร ขยันตรวจ	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ
(๑๒) นายพงษ์ศักดิ์ ธีระกิตติวัฒนา	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจังหวัดชัยภูมิ
(๑๓) นายพงษ์ศักดิ์ ณ ศร	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ
(๑๔) นายมนันต์พล ประชาสันต์	

๘) กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๑) นายมนต์ชัย มโนสมุทร	ผู้ตรวจราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
(๒) นายสมศักดิ์ วั่นเซ่ง	ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและลดผลกระทบ
(๓) นายวีรฉัตร จงจิตดังจง	นักวิชาการเผยแพร่ชำนาญการ

๙) กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(๑) นายธวัชชัย เลี้ยงประเสริฐ	หัวหน้าผู้ตรวจราชการ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
(๒) นายกฤษดา สมประสงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและคุณภาพชีวิต

๑๐) จังหวัดเพชรบูรณ์

(๑) นายนิเวศน์ หาญสมุทร์	รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
(๒) นายพยนต์ เรืองระยนต์	ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้เพชรบูรณ์
(๓) นายสมพงษ์ ทองหนูน้อย	นายอำเภอน้ำหนาว
(๔) นายศิโรจน์ ไมตรีจิต	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์
(๕) นายสุรสิทธิ์ อินทรรักษ์	เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน
(๖) นางสาวนวรัตน์ เหลี่ยมไทย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
(๗) นางสาวกัญชนา ทรัพย์หล่ำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
(๘) นายรังสิต บุตรโพธิ์	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
(๙) นางสาวนฤพร นาควิเชตร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

๑๑) จังหวัดชัยภูมิ

(๑) นายมนันต์พล ประชาสันติ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดชัยภูมิ
(๒) นายอิสระ พรหมเดชบุญ	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ
(๓) นายพงษ์ศักดิ์ ธีระกิตติวัฒนา	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ
(๔) นายสรรเพชร พูลศิริ	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ
(๕) นางสาวอเทพตะยา หาญคำจันทร์	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
(๖) นางสาวศิริณิภา โตชัยภูมิ	เจ้าหน้าที่สนับสนุนด้านอำนวยการ

๑๒) สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

นางสาวสุธี อารีย์พงศ์	รองเลขาธิการสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

๑๓) สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

นายชาตรี ศรีสันต์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

๑๔) สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

นายมงคล บุญประกอบ	รองเลขาธิการสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

๑๕) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

(๑) นายสำเริง แสงภู่วงค์	รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
(๒) นายอภิชาติ จิรเจริญผล	วิศวกรโยธาธิการชำนาญการพิเศษ

๑๖) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) นายณัฐวุฒิ เปลื้องทุกข์	ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการที่ดิน
(๒) นายศิริชัย เรืองฤทธิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ
(๓) นางสาวรุ่งอรุณ ฉัตรทอง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ
(๔) นายประยุทธ เสี้ยวยิ้ม	ผู้อำนวยการส่วนอนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้
(๕) นายวิกรานต์ ทั่วด้าว	เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส
(๖) นายอุดมศักดิ์ สงวนศิริธรรม	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
(๗) นายสมิทธิพล อุ่นสา	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
(๘) นางสาวนนทชา สังข์น้ำมนต์	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ
(๙) นางสาวพัสวี วิเศษสิทธิ์	นิติกร
(๑๐) นายวัชรพร ปลื้มทรัพย์	นักภูมิศาสตร์
(๑๑) นายอนันต์ ปิ่นน้อย	ผู้อำนวยการสำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์
(๑๒) นายภาณุ จูงสาย	ผู้อำนวยการส่วนจัดการทรัพยากร
(๑๓) นายณรงค์ เกาะศิริ	เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงานส่วนจัดการที่ดินและชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
(๑๔) นายพัลลภัช วัฒน์ไพบูลย์	นิติกร
(๑๕) ว่าที่ร้อยตรี พีรพล มั่นจิตต์	ผู้อำนวยการกองแก้ไขปัญหาบุกรุกที่ดินของรัฐ

๑๗) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๒

(๑) นายอนันต์ เพ็ชร์หนู	อนุกรรมาธิการ ในฐานะผู้แทนจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๒

๑๘) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๓

(๑) นายเทิดพงศ์ ไทยอุดม	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๓
(๒) นายชัยรัตน์ ศรีโนนทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานลุ่มน้ำชี

๑๙) คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดเพชรบูรณ์

(๑) นายชัยรัตน์ ศรีโนนทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานลุ่มน้ำชี
(๒) นายปรเมศวร์ ยศปัญญา	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเพชรบูรณ์
(๓) นายเชษฐา ดิษยมาลย์	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเพชรบูรณ์
(๔) นายสมศักดิ์ วิริยะธนาวุฒิวงษ์	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์

(๕) นางสาวนวรัตน์ เหลี่ยมไทย	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
(๖) นางสาวกัญชนา ทรัพย์หล่ำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
(๗) นายรังสิต บุตรโพธิ์	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
(๘) นางสาวนฤพร นาควิเชตร์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
(๙) นายจำเนียร เมืองจันทร์	ผู้อำนวยการการประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑๐
(๑๐) นายธีระยุทธ ทองสุก	ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาเพชรบูรณ์
(๑๑) นายณัฐพัชร์ ปัญญาเปี่ยมศักดิ์	หัวหน้างานวิศวกรรมโครงการ ๑ การประปาส่วนภูมิภาค
(๑๒) นายเรืองศักดิ์ ตั้งศรีตะนัย	ผู้อำนวยการกองแผนงานโครงการ ๑ การประปาส่วนภูมิภาค
(๑๓) นายนพนันท์ แก้วสุวรรณ์	หัวหน้างานเศรษฐศาสตร์และการเงิน โครงการ ๑ การประปาส่วนภูมิภาค

๒๐) คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดชัยภูมิ

(๑) นายพงษ์ศักดิ์ ธีระกิตติวัฒนา	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ
(๒) นายมนันต์พล ประชาสันต์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด

๒.๓ คณะกรรมาธิการได้มีมติเดินทางไปศึกษาดูงานร่วมกับคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จำนวน ๑ ครั้ง คือ การเดินทางไปศึกษาดูงาน ตรวจสภาพพื้นที่และประชุมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๙ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับปัญหาภัยแล้งในพื้นที่

(๑) อำเภอน้ำหนาว เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ภูเขา และอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ทั้งอำเภอ ส่งผลให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง เช่น โครงการก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำต่าง ๆ เป็นต้น จะต้องขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการหลายขั้นตอน ทำให้ต้องใช้เวลาดำเนินการนาน

(๒) แม้พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์จะเป็นพื้นที่ต้นน้ำ และมีปริมาณน้ำเข้ามาจำนวนมากก็ตาม แต่เนื่องจากขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอและเหมาะสมกับพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำและบริหารจัดการให้ทั่วถึงแก่ประชาชนในพื้นที่ได้

(๓) การจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการแก้ไขปัญหามีอยู่อย่างจำกัด

(๔) ปัญหาอุปสรรคเรื่องความคลาดเคลื่อนของสถานที่ดำเนินโครงการหรือแผนงาน (เช่น การระบุชื่อหมู่บ้าน หรือตำบลคลาดเคลื่อนไป) ทำให้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

๒) แนวทางแก้ไขปัญหา

แนวทางแก้ไขปัญหาระยะสั้น คือ การขุดลอกคูคลองและแม่น้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรองรับปริมาณน้ำได้มากขึ้น

แนวทางแก้ไขปัญหาระยะยาว ควรจัดให้มีโครงการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) โครงการก่อสร้างฝายพับได้ เพื่อให้มีแหล่งกักเก็บน้ำในพื้นที่

(๒) โครงการก่อสร้างเขื่อนแบบกลวง เพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำในกรณีที่บางอ่างเก็บน้ำมีปริมาณน้ำน้อย โดยการทอนน้ำไปเติมในอ่างนั้น

(๓) โครงการประปาส่วนภูมิภาคอำเภอน้ำหนาว ซึ่งมีระบบโรงสูบ เพื่อให้พื้นที่มีแหล่งน้ำของตนต่อไปหากสามารถดำเนินการโครงการดังกล่าวข้างต้นได้ ย่อมจะสามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่อำเภอน้ำหนาวได้

๓) ข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหาการขออนุญาตใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติ สามารถดำเนินการในรูปแบบโครงการร่วมได้ ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการซึ่งเป็นเจ้าของงบประมาณกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นผู้ร่วมดำเนินการด้วย

๔) ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

(๑) สำหรับกรณีความคลาดเคลื่อนของสถานที่ดำเนินโครงการ ทำให้ไม่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณนั้น สำนักงบประมาณควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานสามารถอุทธรณ์เพื่อขอดำเนินการแก้ไขรายละเอียดที่อาจคลาดเคลื่อนนั้นได้

(๒) การขออนุญาตใช้พื้นที่ป่า แม้ส่วนราชการจะมีการขออนุญาตเพื่อดำเนินโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่แล้วก็ตาม แต่หากยังไม่ได้รับการอนุญาต โครงการดังกล่าวก็อาจไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเช่นกัน

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนแผนงานในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งอย่างเป็นระบบและยั่งยืนต่อไป

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

๓.๑ สภาพพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดชัยภูมิ

๓.๑.๑ สภาพพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ประมาณ ๑๒,๑๖๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๗๑๒,๒๙๖.๓๕ ไร่ สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๑๑๔ เมตร มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๙ ของประเทศ ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นเป็นพื้นที่ราบลุ่มแบบท้องกระทะ ประกอบด้วยเนินเขา ป่า และที่ราบเป็นตอน ๆ สลับกันไป พื้นที่มีลักษณะลาดชันจากเหนือลงไปใต้ ตอนเหนือมีทิวเขาสูง ตอนกลางเป็นพื้นที่ราบและมีเทือกเขาขนาบกันไปทั้งสองข้างมีลักษณะเป็นรูปเกือกม้า มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศล้อมรอบด้วยภูเขา ทำให้สภาพภูมิอากาศแตกต่างกันมากในแต่ละฤดูกาล คือ อากาศจะร้อนมากในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ และอำเภอหล่มเก่า ส่วนพื้นที่บนภูเขาจะมีอากาศเย็นตลอดทั้งปี ในฤดูฝนมีฝนตกชุก และมีน้ำป่าไหลหลากมาท่วมในที่ราบ โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสักตอนใต้ของจังหวัด ในฤดูแล้งน้ำจะขาดแคลนไม่เพียงพอกับการเกษตรกรรม

ทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ในจังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งเป็นป่าอนุรักษ์ ซึ่งประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๔ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๒ แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน ๒ แห่ง รวมทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่น ๆ เนื้อที่ประมาณ ๑.๕ ล้านไร่ และป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๑๓ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๑.๖ ล้านไร่

แหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จังหวัดเพชรบูรณ์มีลุ่มน้ำที่สำคัญ จำนวน ๕ ลุ่มน้ำ ดังนี้ ๑) ลุ่มน้ำโขง มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๖๗.๒๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ๒) ลุ่มน้ำชี มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๒๐๑.๘๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ๓) ลุ่มน้ำน่าน มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๒๖๙.๑๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ๔) ลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๑๓๔.๕๕ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๕) ลุ่มน้ำป่าสัก มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๑,๕๖๙.๗๙ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีน้ำฝนเฉลี่ยรายปี จำนวน ๑,๑๐๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี จำนวน ๒,๒๔๒.๕๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำ ปีละ ๘๕๖.๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยพัฒนาแหล่งน้ำและเก็บกักได้ประมาณ ๒๒๓.๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ จากสภาพข้อเท็จจริงข้างต้น จังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีความต้องการแหล่งน้ำเพิ่มเติม จำนวน ๖๓๓.๕๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะต้องมีการวางแผนในระยะยาวเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำต่อไป

สำหรับแหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันของจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ๗ โครงการ ดังนี้ ๑) อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๑๑ แห่ง มีความจุ จำนวน ๑๙๓.๗๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ จากโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๑๑ แห่งข้างต้น มีอ่างเก็บน้ำที่มีการเก็บกักน้ำอยู่ในระดับที่ดี โดยมีปริมาณน้ำเกือบเต็มอ่าง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่น อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำก้อ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง และอ่างเก็บน้ำคลองเฉลียงลับ ๒) ฝายขนาดกลาง จำนวน ๓ แห่ง ๓) อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก (พระราชดำริ) จำนวน ๑๒ แห่ง มีความจุ จำนวน ๔.๘๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ๔) ฝาย (พระราชดำริ) จำนวน ๔ แห่ง ๕) โครงการชลประทานขนาดเล็ก (ถ่ายโอน) จำนวน ๑๕๓ แห่ง มีความจุ จำนวน ๑๑.๓๙๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ๖) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๒๔ แห่ง และ ๗) สระน้ำ (กรมพัฒนาที่ดิน) จำนวน ๑๐,๕๓๕ แห่ง มีความจุ จำนวน ๑๓.๒๗๔ ล้านลูกบาศก์เมตร

๓.๑.๒ สภาพพื้นที่ของจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๖๙๙.๓๐ ตารางกิโลเมตร หรือ ๗,๙๓๗,๐๖๒.๑๘ ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๗ ของประเทศ ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดชัยภูมินั้นเป็นภูเขาสลับซับซ้อนและป่าไม้ มีพื้นที่ภูเขามากทางด้านตะวันตก อาทิ ภูเขียว ภูพังเหย ภูกระแต โดยมีภูแลนคาทางตอนกลางของจังหวัด ส่วนภูตะเภา ภูผาแดง และภูเม็งอยู่ทางตะวันออก มีภูเขาเตี้ยทอดยาวจากทางใต้ถึงตอนกลางอีกด้วย อำเภอที่มีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดคือ หนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิมีลักษณะอากาศร้อนชื้น มีอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว ร้อนจัดในฤดูร้อน และช่วงฝนสลับกับช่วงแห้งแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจนตามห้วงเวลาตามฤดูกาล

ทรัพยากรป่าไม้

ป่าไม้ในจังหวัดชัยภูมิถือได้ว่าเป็นสภาพป่าที่สมบูรณ์มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย แบ่งเป็นป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ มีเนื้อที่ป่าประมาณ ๒.๕ ล้านไร่ พื้นที่ป่าอนุรักษ์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๖ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามสัตว์ป่า จำนวน ๕ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๑.๘ ล้านไร่ และป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๑๑ ป่า มีเนื้อที่ประมาณ ๗ แสนไร่ ซึ่งจะเห็นได้ว่า พื้นที่จังหวัดชัยภูมิอยู่ในพื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมาก โดยมีพื้นที่ในการขออนุญาตสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง มีดังนี้ ๑) อ่างเก็บน้ำลำกระจวน เนื้อที่ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ ๒) อ่างเก็บน้ำลำชี เนื้อที่ประมาณ ๒,๖๐๐ ไร่ ๓) อ่างเก็บน้ำโป่งขุนเพชร เนื้อที่ประมาณ ๘,๐๐๐ ไร่ ๔) อ่างเก็บน้ำสะพุงเหนือ เนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ และ ๕) อ่างเก็บน้ำลำเจียง เนื้อที่ประมาณ ๕,๗๐๐ ไร่

<u>แหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน</u>

จังหวัดชัยภูมิมีลุ่มน้ำที่สำคัญ จำนวน ๓ ลุ่มน้ำ ดังนี้ ๑) ลุ่มน้ำพรม-เชิญ มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๑,๒๔๔.๑๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ๒) ลุ่มน้ำชี มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๑,๗๕๙.๗๑ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๓) ลุ่มน้ำคันฉู มีปริมาณน้ำท่า จำนวน ๓๗๕ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีน้ำฝนเฉลี่ยรายปี จำนวน ๑,๑๖๗ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี จำนวน ๒,๕๓๒.๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำปีละ ๑,๐๕๒ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยพัฒนาแหล่งน้ำและเก็บกักได้ ประมาณ ๔๕๕.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร เมื่อเปรียบเทียบพื้นที่ชลประทานกับพื้นที่การเกษตรของจังหวัดชัยภูมิพบว่า ยังมีสัดส่วนที่น้อยมาก จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาในหลายพื้นที่

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ดำเนินการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีจำนวนทั้งหมด ๕๒๓ แห่ง โดยแบ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ จำนวน ๑ โครงการ ขนาดกลาง จำนวน ๑๕ แห่ง และโครงการขนาดเล็ก จำนวน ๕๐๗ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นอ่างเก็บน้ำและฝาย ซึ่งสามารถเก็บกักน้ำได้ความจุรวมกัน จำนวน ๔๕๕.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

๓.๒ สภาพปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดชัยภูมิ

๓.๒.๑ ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทาน

พื้นที่เขตชลประทาน หมายถึง พื้นที่ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน โดยพื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาภัยแล้งทั้งในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

๑) ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์มีเนื้อที่ทั้งหมดโดยประมาณ ๗,๙๑๗,๗๕๙ ไร่ มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๓,๒๘๒,๐๒๒ ไร่ และมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาด้านชลประทาน ๔๒๐,๓๗๓ ไร่ ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้ว ๒๖๙,๑๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๓ ของพื้นที่ เหลือพื้นที่ที่จะต้องพัฒนาอีก ๑๕๑,๒๑๓ ไร่ จึงจะสามารถพัฒนาด้านชลประทานได้เต็มศักยภาพทั้งหมด

สภาพปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีสาเหตุมาจากแหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่ และในช่วงฤดูแล้ง แม่น้ำป่าสักแห้งเร็ว ทำให้ไม่สามารถสูบน้ำไปใช้ประโยชน์ได้ทัน

๒) ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิมีเนื้อที่ทั้งหมดโดยประมาณ ๗,๙๘๖,๔๒๙ ไร่ มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ๓,๓๒๘,๓๐๑ ไร่ และมีพื้นที่ที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาด้านชลประทาน ๑,๕๔๐,๗๐๓ ไร่ ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้ว ๓๐๙,๑๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๗ ของพื้นที่ เหลือพื้นที่ที่จะต้องพัฒนาอีก ๑,๒๓๑,๕๕๓ ไร่ จึงจะสามารถพัฒนาด้านชลประทานได้เต็มศักยภาพทั้งหมด

ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ โดยส่วนมากเป็นกรณีการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งมักจะประสบปัญหารุนแรงในช่วงกรณีฝนทิ้งช่วง ทั้งนี้ เนื่องจากดินส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ น้ำจึงซึมผ่านได้เร็ว ทำให้พื้นที่บางแห่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการเกษตรได้อย่างเต็มที่ ซึ่งกรมชลประทานพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าพื้นที่ต้นน้ำ รวมทั้งก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำต่อไป

๓.๒.๒ ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทาน

พื้นที่นอกเขตชลประทาน หมายถึง พื้นที่อยู่นอกเขตโครงการชลประทาน ซึ่งอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ โดยกรมเจ้าท่ามีภารกิจในการดูแลและฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลองตามธรรมชาติให้สามารถรับน้ำ กักเก็บน้ำและระบายน้ำได้โดยสะดวก พบปัญหาในการเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำภายในประเทศคือ กรมเจ้าท่า เนื่องจากยังไม่มีแบบแผนงานการขุดลอกของแม่น้ำต่าง ๆ ทำให้ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งกรมเจ้าท่าวางแผนที่จะศึกษาเพื่อทำแผนงานการขุดลอกแม่น้ำต่อไป

๑) ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์มีแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำป่าสัก เป็นแม่น้ำที่มีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาเพชรบูรณ์ในเขตพื้นที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ไหลลงใต้ผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีต้นกำเนิดจากภูเขาในจังหวัดเลย มีความยาว ๕๑๓ กิโลเมตร โดยไหลผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นระยะทาง ๔๐๐ กิโลเมตร โดยสภาพของแม่น้ำป่าสักมีความลาดชันสูง สภาพลำน้ำค่อนข้างแคบ หน้าน้ำหลากจึงเกิดปัญหาน้ำท่วม และไม่มีน้ำติดลำน้ำในฤดูแล้ง

๒) ปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิมีแม่น้ำสายหลักคือ แม่น้ำชี เกิดจากที่ราบด้านตะวันออกของเทือกเขาเพชรบูรณ์นับตั้งแต่เขาสันปันน้ำ เขาแปปันน้ำ เขาเสลียงตาถาด เขาอุ้มน้ำ เขายอดชี เขาครอก จนถึงเขาเทวดา ซึ่งเป็นแนวภูเขาชายเขตแดนด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดชัยภูมิ แม่น้ำชีถือว่าเป็นแม่น้ำที่มีความยาวมากที่สุดในประเทศไทย ไหลผ่านจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ และไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูลที่บ้านวังยาง ตำบลบุ่งหวาย อำเภอวารินชำราบ รอยต่อจังหวัดศรีสะเกษกับจังหวัดอุบลราชธานี มีความยาวทั้งสิ้น ๗๖๕ กิโลเมตร

ทั้งนี้ ปัญหาและความต้องการด้านแหล่งน้ำเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในเขตพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ โดยลำน้ำชีที่เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสายหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสายหนึ่ง แต่ไม่สามารถผันน้ำจากลำน้ำชีมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง เพราะไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำที่สามารถเก็บน้ำในช่วงฤดูฝนสำหรับใช้ในการเกษตรและอุปโภค-บริโภค ประกอบกับในช่วงฤดูแล้งน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรมขาดแคลน ความต้องการในภาพรวมของทุกพื้นที่ในจังหวัดชัยภูมิมีความต้องการขอรับการสนับสนุนในเรื่องของการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขินในแต่ละพื้นที่ การสร้างสถานีสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้าเพื่อการผันน้ำเข้าสู่พื้นที่ การก่อสร้างระบบประปา การก่อสร้างประตูน้ำเปิด-ปิดลำน้ำชี คลองส่งน้ำ การปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ และการขุดสระน้ำ/ลำห้วย

๓.๒.๓ ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้

การดำเนินโครงการในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ จำเป็นต้องมีการขออนุญาตใช้พื้นที่ ซึ่งแบ่งออกเป็นพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

๑) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ จำนวน ๑,๖๒๙,๕๙๖ ไร่ แบ่งเป็น (ระหว่างปี ๒๕๖๑–๒๕๖๒) มีสภาพป่า ๗๗๔,๑๔๓ ไร่ ป่าในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑ หรือ ๒ จำนวน ๖๐๙,๒๐๔ ไร่ และป่าในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๓ ๔ หรือ ๕ ซึ่งระหว่างปี ๒๕๒๓-๒๕๖๓ มีการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ป่า จำนวน ๑๒ โครงการ โดยไม่ระบุปริมาณความจุแหล่งน้ำ

จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ จำนวน ๗๑๕,๙๒๕ ไร่ แบ่งเป็น (ระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๖๒) มีสภาพป่า ๒๖๙,๑๑๘ ไร่ ป่าในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑ หรือ ๒ จำนวน ๑๓๔,๔๒๕ ไร่ และป่าในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๓ ๔ หรือ ๕ ซึ่งระหว่างปี ๒๕๒๓-๒๕๖๓ มีการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ป่า จำนวน ๑๘ โครงการ โดยไม่ระบุปริมาณความจุแหล่งน้ำ

ทั้งนี้ พื้นที่ของกรมป่าไม้ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ โดยการจัดการแหล่งน้ำในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง เป็นไปตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกรมป่าไม้ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เป็นเจ้าภาพในการพิจารณาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีการอนุญาต ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ทั้งหมดจำนวน ๔๖ โครงการ

สำหรับการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การขอใช้พื้นที่ของส่วนราชการ หรือองค์การของรัฐ ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ในการขออนุญาตให้เข้าไปศึกษา หรือวิจัยทางวิชาการในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นกรณีที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการค่อนข้างนาน เนื่องจากต้องมีการศึกษาและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย

ทั้งนี้ หากเป็นแหล่งน้ำขนาดเล็ก เช่น บ่อน้ำตื้น หรือการขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น สามารถอาศัยมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ในการดำเนินการได้ โดยในขณะนี้กรมป่าไม้ยังมีเรื่องที่ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ประมาณ ๑,๖๐๐ เรื่อง ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สามารถผลักดันและอนุญาตแล้ว จำนวน ๔๐๐ เรื่อง แต่หากเป็นกรณีที่ประชาชนได้เข้าไปอาศัยอยู่และทำกินในพื้นที่ป่าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรมป่าไม้ไม่อาจดำเนินการให้ได้

การแก้ไขปัญหากรณีราษฎรที่อาศัยอยู่และทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นการดำเนินการตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ซึ่งแบ่งกลุ่มราษฎรตามช่วงเวลาของการเข้ามาอาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยอาศัยภาพถ่ายทางอากาศ ใน พ.ศ. ๒๕๔๕ (ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑) เพื่อพิจารณาถึงร่องรอยของการทำประโยชน์ในพื้นที่ของราษฎร จากข้อมูลข้างต้น ประกอบกับตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีมาตรการและแนวทางดังนี้

๑. ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๓ ๔ และ ๕ เป็นส่วนที่กรมป่าไม้ ได้ดำเนินการโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยมีเป้าหมายทั้งหมด จำนวน ๓.๙ ล้านไร่ และได้ดำเนินการจัดการแล้ว จำนวน ๑.๖ ล้านไร่ ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการอนุญาตต่อไป โดยในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้นำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอนุญาตตามมาตรา ๑๖ แล้ว จำนวนสามหมื่นกว่าราย โดยการใช้สิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ ในพื้นที่ส่วนนี้ ราษฎรสามารถดำเนินการได้เลย โดยไม่ต้องขออนุญาตเพิ่มเติม

๒. ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๓ ๔ และ ๕ ที่เข้ามาอาศัยและอยู่ทำกินในพื้นที่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๗ สามารถอนุญาตตามมาตรา ๑๖ ได้ โดยมีเงื่อนไขที่ราษฎรจะต้องปลูกป่าเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ เพื่อฟื้นฟูสภาพผืนป่า ทั้งนี้ ราษฎรสามารถนำผลผลิตของป่าเศรษฐกิจไปจำหน่ายได้ และสามารถนำรายได้ดังกล่าวเข้าสู่ชุมชนได้

๓. ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และ ๒ หากราษฎรอาศัยและทำกินอยู่ก่อน พ.ศ. ๒๕๔๕ กรมป่าไม้จะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๙ ในการจัดระเบียบพื้นที่ทำกินให้ราษฎร และรับรองการอยู่อาศัยทำกิน โดยสามารถได้รับการช่วยเหลือจากรัฐได้

๔. ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ ๑ และ ๒ ที่เข้าอยู่อาศัยและทำกินในช่วงเวลาหลัง พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๗ กรมป่าไม้จะดำเนินการวางแผนร่วมกับราษฎรในพื้นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการในพื้นที่ดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้ต้องทำการปลูกไม้ยืนต้น แต่ในกลุ่มนี้ราษฎรจะมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถตัดไม้ที่ปลูกในพื้นที่ดังกล่าวได้

เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าขั้นตอนการขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีขั้นตอนค่อนข้างมากและต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการนาน

๒) พื้นที่อุทยานแห่งชาติ

เนื่องจากพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตให้บุคคล หรือหน่วยงานใดใช้ประโยชน์ในที่ดินภายในเขตอุทยานแห่งชาติโดยตรง ดังนั้น การที่จะดำเนินโครงการใด ๆ ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จำเป็นต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย ดังนี้

๑. การดำเนินการตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

การดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เช่น การก่อสร้างฝายต้นน้ำ การขุดลอกอ่างเก็บน้ำ การซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ การขุดแหล่งน้ำเพื่อสัตว์ป่า การก่อสร้างระบบประปา และระบบส่งน้ำ เป็นต้น โดยกรณีการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว หน่วยงานที่ประสงค์จะดำเนินการจะต้องจัดทำโครงการร่วมกับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติตามแนวทางปฏิบัติเพื่อขออนุมัติต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชต่อไป

ผังขั้นตอนการปฏิบัติการตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

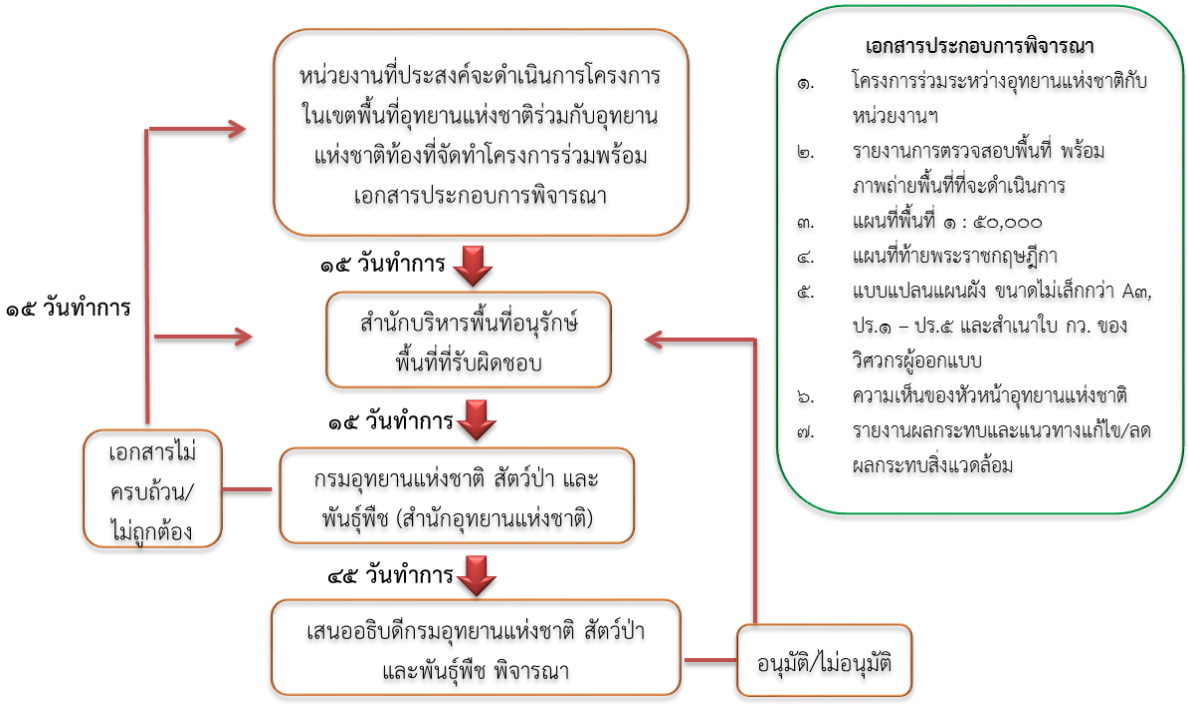

ที่มา : หนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๐๙๑๐.๕๐๕/๑๖๕๘ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐

๒. การดำเนินการตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

กรณีการบำรุงรักษาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน สามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งโดยหลักการให้สามารถดำเนินการได้เฉพาะการบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่เดิม ไม่รวมถึงการก่อสร้างใหม่ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

๓. การดำเนินการตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

การดำเนินการตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งให้สำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัย หรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ โดยให้จัดทำเป็นโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติ แต่มิได้สิทธิในที่ดินนั้น ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางมาตรการเพื่อเป็นกลไกช่วยเหลือประชาชนที่อยู่อาศัย หรือทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติมาก่อนการกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ โดยใช้แนวทางการดำเนินการตามกรอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ที่กำหนดผ่อนผันให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้ใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตป่าและกำหนดกระบวนการพิสูจน์สิทธิ ซึ่งปัจจุบันยังมีรายชื่อที่ตกสำรวจอยู่ ดังนั้น ประชาชนที่จะอยู่อาศัยหรือทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติได้ต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดตามมติคณะรัฐมนตรีนี้เท่านั้น รวมทั้งใช้แนวทางตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๖/๒๕๕๗ ที่กำหนดรองรับผู้ยากไร้หรือผู้มีรายได้น้อย หรือไร้ที่ทำกินให้สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งที่ดินที่ราษฎรอาศัย หรือทำกินยังมีสถานะเป็นอุทยานแห่งชาติอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมายลำดับรอง รวมถึงหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการในพื้นที่โครงการเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว โดยยึดหลักการตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยให้การดำรงชีพของราษฎรที่อยู่อาศัย หรือทำกินภายในพื้นที่โครงการสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นปกติธุระ

สำหรับกรณีการดำเนินการที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และ มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กล่าวมาข้างต้น แต่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินโครงการก็จะต้องกันพื้นที่ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ โดยการตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ เช่น การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

๓) พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๕ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน ๗ แห่ง รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๒ แห่ง กล่าวคือ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๓ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน ๕ แห่ง ส่วนในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๓ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน ๒ แห่ง การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ แบ่งได้เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากรณีที่อยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยมีหลักในการพิจารณา ดังนี้

- การดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ขอดำเนินการ คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีหลักการพิจารณา ดังนี้ คือ

๑) ต้องดำเนินการสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งข้อกฎหมาย หลักเกณฑ์ มติคณะรัฐมนตรี และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ตลอดจนสอดคล้องตามหลักวิชาการ

๒) ไม่ส่งผลกระทบหรือมีผลกระทบน้อยต่อพื้นที่ป่า สัตว์ป่า แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รวมถึงระบบนิเวศและเป็นประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือการสำรวจการศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรืออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติ หรืออำนวยความปลอดภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแบบประเมินราคา (ปร.๔ ปร.๕) และแบบแปลนสิ่งก่อสร้างตามหลักเกณฑ์การตรวจรับรองแบบแปลนสิ่งก่อสร้างด้วย

๒. การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากรณีที่อยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยมีหลักในการพิจารณา คือการดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ขอดำเนินการ คือ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ หรือบุคคลภายนอก ซึ่งมีหลักการพิจารณา คือ ต้องดำเนินการสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งข้อกฎหมาย หลักเกณฑ์ มติคณะรัฐมนตรี และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสอดคล้องตามหลักวิชาการ โดยในปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำร่างระเบียบตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงยังไม่สามารถพิจารณาอนุญาตตามมาตรานี้ได้

๓. การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่ากรณีที่อยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยมีหลักในการพิจารณา คือ การดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ขอดำเนินการ คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐหรือบุคคลภายนอก โดยมีหลักการพิจารณา ดังนี้ ๑) สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ๒) สอดคล้องตามข้อกฎหมาย หลักเกณฑ์ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ๓) เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องตามหลักวิชาการ ๔) ไม่ส่งผลกระทบหรือมีผลกระทบน้อยต่อพื้นที่ป่า สัตว์ป่า แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รวมถึงระบบนิเวศ และ ๕) เป็นประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแล รักษา หรือบำรุงเขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรืออำนวยความสะดวกในการศึกษาธรรมชาติ หรืออำนวยความปลอดภัย หรือให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป

กล่าวโดยสรุป การขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สามารถดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ หรือบุคคลภายนอก โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ ๑) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ เรื่อง ขอผ่อนผันยกเว้นมติคณะรัฐมนตรีเพื่อให้กองทัพอากาศใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ขอแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๒ ที่มิให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ไม่ว่ากรณีใด เป็นกรณีจำเป็นที่ต้องขอผ่อนผันการใช้พื้นที่ลุ่มน้ำขั้นที่ ๑ เอ ต่อคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการจะต้องจัดทำรายงานการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาก่อน เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีทุกครั้ง โดยพื้นที่บริเวณอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพื้นที่ชั้นที่ ๑ เอ จึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ๒) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

เรื่อง แนวทางพิจารณาการก่อสร้างถนนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีรายละเอียดดังนี้ ข้อ ๒.๑) ห้ามมิให้ตัดถนนเพื่อเป็นทางสัญจรสาธารณะขึ้นใหม่ ข้อ ๒.๒) เส้นทางสาธารณะเดิมที่มีอยู่แล้ว ไม่ให้ขยายช่องจราจรแต่ให้ปรับปรุงผิวจราจร หรือการชะลอความเร็วแทน ข้อ ๒.๓) การปรับปรุงผิวจราจร ให้ทำเพื่อความปลอดภัยในการจราจรเป็นหลัก และให้พิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป และ ข้อ ๒.๔) การพัฒนาถนน เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาพื้นที่ หรือการศึกษา หรือวิจัย หรือการท่องเที่ยวให้ทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยคำนึงถึงผลกระทบและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

๓.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดชัยภูมิของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๑ แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทาน

๑) แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๑) แผนพัฒนาแหล่งน้ำในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแผนพัฒนาแหล่งน้ำในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีโครงการชลประทานขนาดกลาง และแผนงาน/โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ดังนี้ ๑) อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเฮี้ย เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๖๑ คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๔ ๒) ระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำคลองลำกง เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๖๒ คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๗ ๓) ระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยท่าพล เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๖๒ คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๕ ๔) แก้มลิงบ้านท่าเสา เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๖๓ คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๔ และ ๕) ระบบส่งน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำชุนใหญ่ เริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๖๓ คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปี ๒๕๖๖

แผนงานการพัฒนาแหล่งน้ำในจังหวัดเพชรบูรณ์ ระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๗๑ แบ่งออกเป็น โครงการขนาดกลาง จำนวน ๔๖ แห่ง และโครงการขนาดเล็ก จำนวน ๑๔๔ แห่ง ซึ่งจะมีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๖๕.๐๔๕ ล้านลูกบาศก์เมตร และจะมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๒๓,๕๐๐ ไร่

จังหวัดเพชรบูรณ์มีโครงการพัฒนาด้านชลประทานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จำนวน ๑๓๑ แห่ง ความจุน้ำรวมทั้งสิ้น ๓๓๑ ล้านลูกบาศก์เมตร ในปี ๒๕๖๔ มีการวางแผนจัดทำโครงการพัฒนาด้านชลประทาน ๗ แห่ง หากแล้วเสร็จจะทำให้มีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้นอีก ๗ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๖๕-๒๕๘๐ มีการวางแผนจัดทำโครงการพัฒนาด้านชลประทาน ๓๓๘ แห่ง หากแล้วเสร็จจะทำให้มีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้นอีก ๓๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตร

๑.๒) แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งกรณีวิกฤตขาดแคลนน้ำ ปี ๒๕๖๓

ก่อนฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๓ จังหวัดเพชรบูรณ์ได้ประเมินสถานการณ์น้ำสำหรับการผลิตน้ำประปาส่วนภูมิภาค พบว่า จะขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภค-บริโภค ในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ ส่งผลกระทบทำให้ประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๖ อำเภอ ได้รับความเดือดร้อน ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอชนแดน อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ จึงใช้มาตรการผันน้ำจากแหล่งน้ำเพื่อช่วยเหลือวิกฤตน้ำประปาขาดแคลน ดังนี้ ๑) อ่างเก็บน้ำห้วยก้อ ผันน้ำมาช่วยเหลือในพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน ๑.๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ๒) อ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่น ผันน้ำมาช่วยเหลือในพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน ๑.๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ๓) อ่างเก็บน้ำห้วยท่าพล ผันน้ำมาช่วยเหลือในพื้นที่อำเภอเมือง จำนวน ๐.๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ๔) อ่างเก็บน้ำห้วยป่าเลา จำนวน ๐.๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ๕) อ่างเก็บน้ำคลองลำกง ผันน้ำมาช่วยเหลือในพื้นที่อำเภอหนองไผ่และอำเภอบึงสามพัน จำนวน ๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๖) อ่างเก็บน้ำห้วยเล็ง ผันน้ำมาช่วยเหลือในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรีและอำเภอศรีเทพ จำนวน ๔.๙๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒) แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่เขตชลประทานของจังหวัดชัยภูมิ

๒.๑) การพัฒนาแหล่งน้ำของสำนักชลประทานที่ ๖

เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิเป็นต้นน้ำของลำน้ำชี และมีการไหลมาบรรจบที่แม่น้ำมูล โดยสภาพของพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีความเหมาะสมในการสร้างแหล่งเก็บกักน้ำเป็นอย่างมาก ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในลุ่มน้ำชี และมีพื้นที่ด้านทิศตะวันตกจรดทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัด อยู่ในลุ่มน้ำป่าสัก และแม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำชี ลำน้ำพรม ลำคันฉู ลำชีลอง ลำห้วยสามหมอ ลำน้ำก่ำ ลำน้ำเชิญ และลำปะทาว

๒.๒) การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่การเกษตร ประมาณ ๔.๒๗ ล้านไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๙๘ ของพื้นที่จังหวัด มีครัวเรือนเกษตร จำนวน ๑๘๐,๗๔๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๑ ของครัวเรือนทั้งหมด มีพืชหลักที่ปลูก ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปรัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ถั่วต่าง ๆ ลำไย และหอมแดง

๒.๓) โครงการชลประทานในปัจจุบันของจังหวัดชัยภูมิ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ดำเนินการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีจำนวนทั้งหมด ๕๒๓ แห่ง โดยแบ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ จำนวน ๑ โครงการ ขนาดกลาง จำนวน ๑๕ แห่ง และโครงการขนาดเล็ก จำนวน ๕๐๗ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นอ่างเก็บน้ำและฝาย ซึ่งสามารถเก็บกักน้ำได้ความจุรวมกัน จำนวน ๔๕๕.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร เมื่อเปรียบเทียบพื้นที่ชลประทานกับพื้นที่การเกษตรของจังหวัดชัยภูมิพบว่า ยังมีสัดส่วนที่น้อยมาก จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาในหลายพื้นที่

๒.๔) โครงการพัฒนาการชลประทานในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

โครงการพัฒนาการชลประทาน ระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๘๐ มีโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๕๕๖ โครงการ เพื่อเพิ่มความจุ รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ โดยมีการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำสาขาในเขตจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้ ๑) กลุ่มลุ่มน้ำชีตอนบน ครอบคลุมพื้นที่ จำนวน ๕ อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอบ้านเขว้า และอำเภอซับใหญ่ (บางส่วน) ซึ่งได้วางแผนที่จะเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำ จำนวน ๓๒๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ๒) กลุ่มลุ่มน้ำคันฉู ครอบคลุมพื้นที่ จำนวน ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเทพสถิต อำเภอจัตุรัส และอำเภอซับใหญ่ (บางส่วน) ซึ่งได้วางแผนที่จะเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำ จำนวน ๑๓๙.๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ๓) กลุ่มลุ่มน้ำพรม-เชิญ ครอบคลุมพื้นที่ จำนวน ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอคอนสาร อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว และอำเภอบ้านแท่น ซึ่งได้วางแผนที่จะเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำ จำนวน ๑๗๒.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๔) กลุ่มลุ่มน้ำชีส่วนที่ ๒ ครอบคลุม ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเนินสง่า อำเภอคอนสวรรค์ และอำเภอแก้งคร้อ ซึ่งได้วางแผนที่จะเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำ จำนวน ๒๗๒.๔๒ ล้านลูกบาศก์เมตร

๓.๓.๒ แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งนอกพื้นที่เขตชลประทาน

๑) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ซึ่งมีแม่น้ำและลำคลองตามธรรมชาติ

กรมเจ้าท่าได้ดำเนินการแก้ปัญหาโดยการก่อสร้างฝายชั่วคราวเพื่อกักเก็บน้ำ ซึ่งในปัจจุบันการขออนุญาตก่อสร้างฝายชั่วคราวสามารถขออนุญาตได้ที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่รับผิดชอบ ไม่ต้องทำหนังสือขออนุญาตถึงอธิบดีกรมเจ้าท่าเหมือนที่ผ่านมา โดยมีโครงการ ดังนี้

- โครงการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำที่แม่น้ำป่าสักในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๒ โครงการ คือ ๑) โครงการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำที่แม่น้ำป่าสัก ช่วงอำเภอหล่มสัก ระยะทาง ๕.๔ กิโลเมตร และ ๒) โครงการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำที่แม่น้ำป่าสัก ช่วงอำเภอศรีเทพ ระยะทาง ๐.๕ กิโลเมตร วงเงินงบประมาณ ๗.๘ ล้านบาท

- โครงการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำที่แม่น้ำป่าสักในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๑ โครงการ คือ โครงการขุดลอกและบำรุงรักษาร่องน้ำที่แม่น้ำชี ช่วงอำเภอเมืองชัยภูมิ วงเงินงบประมาณ ๒.๕ ล้านบาท

๒) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการจัดหาน้ำบาดาล

การจัดหาน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ เป็นการดำเนินการตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนดทิศทางการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับมอบหมายให้ดำเนินการใน ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการจัดการน้ำอุปโภค-บริโภค โดยสนับสนุนจัดหาแหล่งน้ำบาดาลในกรณีที่มีปริมาณน้ำผิวดินไม่เพียงพอ ๒) ด้านการสร้างความมั่นคงของแหล่งน้ำเพื่อการผลิต พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำใหม่ให้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งการจัดหาน้ำในพื้นที่การเกษตรและภาคอุตสาหกรรม โดยในภาคอุตสาหกรรมนั้นกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมอบอำนาจให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการโดยต้องขออนุญาตขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเป็นกรณี ๆ ไป และ ๓) ด้านการบริหารจัดการ

การขออนุญาตเจาะบ่อบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ถ่ายโอนภารกิจการเจาะบ่อบาดาลเพื่อการอุปโภค-บริโภคทั้งหมดให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะรับผิดชอบงบประมาณการเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่ที่หาน้ำได้ยาก พื้นที่ที่มีชั้นหินแข็งจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนและการเจาะบ่อบาดาลขนาด ๒๔ นิ้วขึ้นไป โดยในปี ๒๕๖๔ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับงบประมาณในการเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำบาดาลเค็ม จำนวน ๒๒ แห่งทั่วประเทศ งบประมาณก่อสร้างจุดจ่ายน้ำบาดาลบริการประชาชน ๘ แห่ง และงบประมาณสำหรับโรงผลิตน้ำดื่มสะอาดเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย นอกจากนี้ การพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรก็เป็นอีกภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อจัดหาแหล่งน้ำบาดาลให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำใช้ทำการเกษตรอย่างเพียงพอในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง โดยมีหลักเกณฑ์คือ เกษตรกรต้องรวมกลุ่มกันไม่น้อยกว่า ๔ ราย และมีพื้นที่ร่วมกันไม่น้อยกว่า ๔๐ ไร่ และอยู่ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งในปี ๒๕๖๔ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับงบประมาณโครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร จำนวน ๕๙๑ โครงการ

๑. การเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

การเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสามารถเจาะบ่อบาดาลได้เป็นอย่างดี แต่ในพื้นที่อำเภอน้ำหนาวและอำเภอหล่มเก่ามักประสบปัญหาความแข็งของชั้นหินจึงยากต่อการขุดเจาะบ่อบาดาล เช่น หินอัคนี หินแกรนิต เป็นต้น ซึ่งมีเนื้อสมานแน่น ไม่มีความพรุนจึงไม่มีการสะสมตัวของน้ำในเนื้อหิน ยกเว้นตามรอยแตกของหิน แต่ถ้ามีโพรงอากาศที่เกิดในขณะที่หินมีการเย็นตัวลงก็อาจเป็นโพรงที่น้ำสะสมตัวอยู่ได้ จังหวัดเพชรบูรณ์มีปริมาณน้ำบาดาลที่กักเก็บไว้ในชั้นใต้ดินจำนวน ๑๗,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนซึมลงไปในชั้นใต้ดิน จำนวน ๗๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะนำปริมาณน้ำบาดาลมาใช้เพียง ๗๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีเท่านั้น ส่วนปริมาณน้ำที่เหลือจะสำรองไว้ใต้ดินสำหรับอนาคตต่อไป

๒. การเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

การเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มักประสบปัญหาน้ำบาดาลเค็ม จังหวัดชัยภูมิมีปริมาณน้ำบาดาลที่กักเก็บไว้ในชั้นใต้ดิน จำนวน ๑๙,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนซึมลงไปในชั้นใต้ดิน จำนวน ๘๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี

๓. โครงการน้ำบาดาลในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ

ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๓ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้จัดทำโครงการน้ำบาดาลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๕๐๐ แห่ง เพิ่มปริมาณน้ำได้ ๑๙ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีประชาชนได้รับประโยชน์มีน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค จำนวน ๔๐,๐๐๐ หลังคาเรือน และช่วยเพิ่มพื้นที่การเกษตรกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ สำหรับจังหวัดชัยภูมิ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้จัดทำโครงการน้ำบาดาล จำนวน ๕๐๖ แห่ง เพิ่มปริมาณน้ำได้ ๒๒ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี มีประชาชนได้รับประโยชน์มีน้ำสำหรับอุปโภค-บริโภค จำนวน ๒๗,๐๐๐ หลังคาเรือน และช่วยเพิ่มพื้นที่การเกษตรกว่า ๑๖,๐๐๐ ไร่ และในปี ๒๕๖๔ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับการจัดสรรงบประมาณจัดทำโครงการน้ำบาดาลในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑๖ แห่ง และได้รับการจัดสรรงบประมาณจัดทำโครงการน้ำบาดาลในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๙ แห่ง

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล คือ การถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีช่างเจาะน้ำบาดาลที่มีความชำนาญเพียงพอ ปัจจุบันมีช่างเจาะน้ำบาดาลที่มีใบอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายเพียง ๑,๕๐๐ คนทั่วประเทศเท่านั้น และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ กล่าวคือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลขอรับงบประมาณสำหรับการเจาะบ่อน้ำบาดาล จำนวน ๔,๐๐๐ บ่อต่อปี แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียง ๘๐๐ บ่อ ทำให้ต้องขอจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลางเพื่อดำเนินการเจาะน้ำบาดาลให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

๓) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการให้บริการน้ำประปา

การประปาส่วนภูมิภาคได้เตรียมความพร้อมรองรับภัยแล้ง โดยดำเนินการประเมินปริมาณน้ำ การสูบน้ำดิบเข้าสระเก็บน้ำดิบ รวมทั้งสำรวจจัดหาแหล่งน้ำสำรอง ในวงเงิน จำนวน ๒,๒๐๓ ล้านบาท ซึ่งเป็นงบกลาง ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑,๑๑๑ ล้านบาท และเป็นเงินรายได้ของการประปาส่วนภูมิภาค ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑,๐๙๒ ล้านบาท

ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีสาเหตุมาจากแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปามีปริมาณน้อย ซึ่งแหล่งน้ำดิบที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบหลัก ส่วนบึงหนองนารี สระเก็บน้ำศูนย์วิจัย และแม่น้ำป่าสัก เป็นแหล่งน้ำดิบสำรอง

โครงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ปี ๒๕๖๓ มีทั้งหมด ๑๓ โครงการ แบ่งออกเป็นโครงการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว จำนวน ๕ โครงการ ดังนี้ ๑) งานก่อสร้างโรงสูบน้ำแรงต่ำพร้อมระบบส่งน้ำดิบของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาหนองบัวแดง ในพื้นที่ตำบลกุดเลาะ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ๒) งานวางท่อส่งน้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค สาขาหนองบัวแดง ไปยังการประปาส่วนภูมิภาค สาขาภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ๓) งานวางท่อส่งน้ำจากสถานีผลิตน้ำบึงนกโง่ ไปยังการประปาส่วนภูมิภาค สาขาแก้งคร้อ (แม่ข่าย) ๔) งานวางท่อส่งน้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค สาขาชัยภูมิ ไปยังตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ และ ๕) งานก่อสร้างโรงสูบน้ำแรงต่ำ (บึงละหาน) พร้อมระบบส่งน้ำดิบของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาจัตุรัส อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ และอยู่ระหว่างการจัดทำแผนและรอจัดสรรเงินงบประมาณ จำนวน ๘ โครงการ ดังนี้ ๑) งานวางท่อน้ำดิบจากฝายตาดบง (ตาดโตน) ไปยังสถานี

สูบน้ำดิบแรงต่ำบ้านเสี้ยวใหญ่ของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๒) งานก่อสร้างโรงสูบน้ำแรงต่ำ รวมทั้งจัดหาและติดตั้งเครื่องสูบน้ำ พร้อมวางท่อน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำลำคันฉูไปยังบึงชวน ๓) โครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำจากลำประทาวล่างไปเก็บไว้ยังลำประทาวบน ๔) งานวางท่อส่งน้ำจากการประปาส่วนภูมิภาค สาขาจัตุรัส ไปยังหน่วยบริการบ้านค่าย การประปาส่วนภูมิภาค สาขาชัยภูมิ ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ๕) งานขุดลอกอ่างเก็บน้ำบ้านเพชรของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาภูเขียว ตำบลบ้านดอน อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ๖) งานขุดขยายเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำหนองผักปังของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาภูเขียว (แม่ข่าย) ตำบลผักปัง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ๗) งานขุดลอกอ่างเก็บน้ำบึงชวน เพื่อเพิ่มปริมาณเก็บกักน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาบำเหน็จณรงค์ และ ๘) งานขุดลอกบึงแก่งนาราของการประปาส่วนภูมิภาค สาขาชัยภูมิ ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

๔) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเตรียมการรับมือ แก้ไข บรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม

การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเตรียมการรับมือ แก้ไข บรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ขอให้กระทรวงมหาดไทยมอบหมายผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการสำรวจ และเสนอแผนงานโครงการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง (เพิ่มเติม) ที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ทันที ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดดำเนินการ และได้รวบรวมแผนงานโครงการของจังหวัด ๗๖ จังหวัด ที่ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ส่งให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔๓,๓๙๗ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๓๑,๓๐๑.๙๐๑๗ ล้านบาท

๒. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อเตรียมการรับมือ แก้ไข บรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม โดยมติคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติ จำนวน ๒ ครั้ง จำนวน ๒๐,๔๒๕ โครงการ งบประมาณรวม ๑๐,๖๙๒.๑๐๔๓ ล้านบาท โดยให้จังหวัดเป็นหน่วยรับงบประมาณ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินโครงการในพื้นที่ จำนวน ๕ กระทรวง ๑๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย

(๑) กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๕ หน่วยงาน ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด การประปาส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๓ หน่วยงาน ได้แก่ โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด

(๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๔ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลเขต และอุทยานแห่งชาติ

(๔) กระทรวงกลาโหม คือ มณฑลทหารบก

(๕) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม คือ มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา

๓. จังหวัดส่งคำขอรับจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงบประมาณ ๑๗,๓๙๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๑๔ ของโครงการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ (๒๐,๔๒๕ โครงการ) รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๙,๑๖๖.๗๘๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๓ ของงบประมาณที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ (๑๐,๖๙๒.๑๐๔๓ ล้านบาท)

๔. สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรรให้จังหวัด จำนวน ๑๔,๒๖๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๐๑ ของโครงการที่จังหวัดส่งคำขอ (๑๗,๓๙๐ โครงการ) รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๗,๑๖๘.๗๙๒๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๒๐ ของงบประมาณที่จังหวัดส่งคำขอ (๙,๑๖๖.๗๘๓๓ ล้านบาท) เมื่อพิจารณาจากงบประมาณที่จังหวัดได้รับจัดสรร ๕ ลำดับแรก สามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ ๑) จังหวัดขอนแก่น ๓๓๗.๔๐๑๓ ล้านบาท ๒) จังหวัดชลบุรี ๓๐๕.๘๗๕๒ ล้านบาท ๓) จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๔.๘๐๑๗ ล้านบาท ๔) จังหวัดชัยภูมิ ๒๙๑.๒๕๔๙ ล้านบาท และ ๕) จังหวัดนครพนม ๒๕๔.๐๑๗๓ ล้านบาท

๕. เมื่อพิจารณาจำนวนโครงการและงบประมาณตามที่สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรร จำนวน ๑๔,๒๖๒ โครงการ งบประมาณ ๗,๑๖๘.๗๙๒๒ ล้านบาท พบว่า มีการก่อหนี้ผูกพันและกันเงินงบประมาณแล้ว รวมทั้งสิ้น ๑๒,๘๒๐ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๖๙ ของโครงการที่สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรร รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๖,๐๕๐.๘๓๙๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔๐ ของงบประมาณที่สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรร เมื่อพิจารณาจังหวัดที่สามารถก่อหนี้ผูกพันและกันเงินได้ทุกโครงการ มี ๑๗ จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี นครราชสีมา นนทบุรี นราธิวาส บึงกาฬ พระนครศรีอยุธยา พังงา พิจิตร มุกดาหาร ระนอง ลำพูน เลย สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี และอุทัยธานี และอยู่ระหว่างตรวจสอบสถานะโครงการ จำนวน ๑,๔๔๒ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๑ ของโครงการที่สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรร รวมงบประมาณ ๑,๑๑๗.๙๕๓๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๙ ของงบประมาณที่สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรร

๖. ผลการเบิกจ่าย เมื่อพิจารณางบประมาณที่มีการก่อหนี้ผูกพัน จำนวน ๗,๑๖๘.๗๙๒๒ ล้านบาท พบว่า มีจังหวัด ๒๖ จังหวัด ประกอบด้วย กระบี่ กำแพงเพชร ชลบุรี ชัยภูมิ ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครนายก นครปฐม นครศรีธรรมราช บุรีรัมย์ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา พัทลุง พิษณุโลก เพชรบูรณ์ มุกดาหาร เลย สกลนคร สงขลา สระแก้ว สระบุรี สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี และอุทัยธานี ซึ่งได้มีการเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน ๗๙.๙๘๔๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๒ ของงบประมาณที่สำนักงบประมาณอนุมัติจัดสรร โดยจังหวัดที่มีการเบิกจ่ายงบประมาณสูงสุด ๕ ลำดับแรก ได้แก่ ๑) สระบุรี ร้อยละ ๔๐.๗๔ ๒) ตาก ร้อยละ ๑๔.๖๗ ๓) นครปฐม ร้อยละ ๙.๒๙ ๔) กำแพงเพชร ร้อยละ ๕.๒๘ และ ๕) ปทุมธานี ร้อยละ ๔.๘๘

๗. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ทั่วประเทศ มีดังนี้ ๑) มีพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๖,๐๑๑,๓๕๐ ไร่ ๒) มีพื้นที่ได้รับการป้องกันน้ำท่วม จำนวน ๑,๐๔๐,๒๔๔.๗๗ ไร่ ๓) มีครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ จำนวน ๓,๑๔๘,๐๑๔ ครัวเรือน ๔) มีปริมาณน้ำที่คาดว่าจะได้รับ จำนวน ๕,๖๑๗,๖๔๒.๘๔๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และ ๕) มีการจ้างแรงงานประชาชน จำนวน ๔๗,๐๘๑ คน

๘. สาเหตุปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ มีดังนี้ ๑) ความพร้อมของโครงการ ได้แก่ ไม่ได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าและขุดเจาะบ่อบาดาล และเอกสารแบบรูปรายการประมาณราคาไม่ครบถ้วน ๒) การดำเนินโครงการไม่ตรงตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ได้แก่ ความคลาดเคลื่อนของสถานที่ดำเนินงาน (ชื่อหมู่บ้าน และตำบล) และพิกัด ๓) สถานการณ์ในพื้นที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้หมดความจำเป็นในการดำเนินการโครงการ เช่น โครงการขุดลอกสระน้ำ

ซึ่งเดิมขณะที่ขอรับสนับสนุนงบประมาณบริเวณสระน้ำไม่มีน้ำขัง แต่ปัจจุบันมีน้ำขังเต็มความจุ เป็นต้น และ ๔) ความซ้ำซ้อนของโครงการ และได้ใช้งบประมาณของหน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาแล้ว เพราะเป็นเรื่องเร่งด่วนและเป็นความเดือดร้อนของประชาชน

ทั้งนี้ แผนงาน โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ดังนี้

๑. จังหวัดเพชรบูรณ์ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๓๗๙ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑๓๘.๒๒๗๖ ล้านบาท และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๒๗๖ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑๐๓.๗๘๔๓ ล้านบาท

๒. จังหวัดเพชรบูรณ์ได้แจ้งยกเลิกโครงการและคืนงบประมาณ จำนวน ๑๔ โครงการ เนื่องจากโครงการมีความซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณจากแหล่งอื่นแล้ว และบางโครงการเป็นโครงการที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ซึ่งการดำเนินการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ต้องใช้เวลาในการขออนุญาต ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ

แผนงาน โครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วมในพื้นที่ จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ดังนี้

จังหวัดชัยภูมิขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๔๗๕ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๓๒๔ ล้านบาท และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน ๔๖๕ โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒๙๑ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นประเภทโครงการดังนี้

ประเภทโครงการ	จำนวน (โครงการ)	งบประมาณ (บาท)
๑. ขุดลอก	๓๕๘	๒๐๒,๑๑๒,๕๐๐
๒. ก่อสร้างฝาย	๙๓	๔๙,๑๒๙,๕๐๐
๓. ขุดลอกแก้มลิง	๕	๒๐,๔๕๖,๗๐๐
๔. ก่อสร้างอาคารบังคับน้ำ	๔	๑๕,๐๐๐,๐๐๐
๕. ขุดเจาะบ่อบาดาล	๒	๘๖๗,๒๐๐
๖. ก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยม และวางระบบกระจายน้ำ	๒	๓,๖๘๙,๐๐๐

๕) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๗) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอโครงการที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ด้านแหล่งน้ำ เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการการสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้งนำข้อมูลไปใช้บูรณาการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการด้านแหล่งน้ำ และแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้กับประชาชนในพื้นที่

สำหรับโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอผ่านจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหาแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่อยู่ในแผนพัฒนาแหล่งน้ำ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๗) สรุปได้ ดังนี้

๑. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค จำนวน ๒๕,๘๗๖ โครงการ งบประมาณ ๑๒๖,๖๑๗,๑๑๘,๓๘๓.๖๖ บาท

๒. โครงการปรับปรุงประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๑,๒๕๕ โครงการ งบประมาณ ๔๙,๑๑๖,๕๐๑,๑๘๐.๒๔ บาท

ทั้งนี้ จังหวัดชัยภูมิ และเพชรบูรณ์ ได้เสนอโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่แยกได้ ดังนี้

๑. แผนพัฒนาแหล่งน้ำ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓–๒๕๖๗)

๑) <u>จังหวัดชัยภูมิ</u>

(๑) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค จำนวน ๒,๑๒๗ โครงการ งบประมาณ ๖,๖๘๐,๗๔๖,๙๕๒ บาท

(๒) โครงการปรับปรุงประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๔๔๒ โครงการ งบประมาณ ๔๘๘,๘๕๘,๒๐๐ บาท

๒) <u>จังหวัดเพชรบูรณ์</u>

(๑) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค จำนวน ๒,๑๐๘ โครงการ งบประมาณ ๒,๒๘๘,๒๒๘,๖๙๕ บาท

(๒) โครงการปรับปรุงประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕๕๕ โครงการ งบประมาณ ๕๒๘,๘๐๓,๐๐๐ บาท

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ

สำหรับโครงการแก้ไขปัญหาภัยแล้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นที่ผ่านมามีทั้งไม่ได้เสนอขอรับงบประมาณ หรือได้รับงบประมาณแล้วแต่ไม่สามารถดำเนินการได้ สรุปได้ดังนี้

๑. กรณีไม่เสนอขอรับสนับสนุนโครงการเนื่องจากกรณีต่าง ๆ ดังนี้

๑) พื้นที่ดำเนินการเป็นเขตป่าไม้ หรือป่าสงวนแห่งชาติไม่สามารถดำเนินการได้ (ต้องมีการขออนุญาตก่อน)

๒) กรณีเป็นโครงการใหญ่ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีช่างที่มีความชำนาญด้านการออกแบบโครงการนั้น ๆ

๒. กรณีได้รับงบประมาณจัดสรรแล้ว แต่ไม่สามารถดำเนินการโครงการดังกล่าวได้เนื่องจากกรณีต่าง ๆ ดังนี้

๑) ไม่สามารถเข้าพื้นที่ดำเนินการได้ (เดิมประชาชนอนุญาตให้ก่อสร้าง แต่เวลาได้รับงบประมาณแล้วประชาชนไม่อนุญาต)

๒) สำนักงบประมาณมีการปรับลดงบประมาณมาก (ไม่มีผู้มายื่นเสนอเพื่อดำเนินงาน)

๓) มีหน่วยงานอื่นในพื้นที่ดำเนินการโครงการพื้นที่เป้าหมายไปแล้ว

๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้งบประมาณของตัวเองดำเนินการไปก่อน เนื่องจากเป็นความเดือดร้อนของประชาชนที่เร่งด่วนและต้องแก้ไข

๕) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สอดคล้องกับห้วงเวลา (ได้รับงบประมาณปลายปี)

๖) พื้นที่ดำเนินการโครงการมีอุปสรรคเนื่องจากน้ำท่วมขังผู้รับจ้างไม่สามารถดำเนินงานได้

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้

๑) พื้นที่ที่เกิดภัยแล้งเป็นพื้นที่ที่ต้องขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ ซึ่งต้องใช้เวลาในการขออนุญาต ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้ในทันที

๒) งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ โดยแนวทางการแก้ไขคือ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ งบกลาง

๖) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยการขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

การจัดสรรที่ดินโดยการให้เข้าใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นไปตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๑.๕ ล้านไร่ ซึ่งครอบคลุมทั้งหมด ๙ อำเภอ ทั้งนี้ ในพื้นที่อำเภอเขาค้อและอำเภอน้ำหนาว ไม่มีพื้นที่ที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งขณะนี้ จังหวัดเพชรบูรณ์ได้ดำเนินการปฏิรูปไปแล้วทั้งหมด ๑.๓ ล้านไร่ คงเหลือ ๒ แสนไร่ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการ

๖.๑) การขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของจังหวัดเพชรบูรณ์

๑. การขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของจังหวัดเพชรบูรณ์ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการดำเนินการ ดังนี้ ๑) ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพื่อให้ความเห็นชอบ จำนวน ๕ ครั้ง ๒) ขุดเจาะบ่อบาดาล จำนวน ๑๑๖ บ่อ ๓) ขุดสระเก็บน้ำ จำนวน ๒๔๕ สระ และ ๔) ก่อสร้างระบบประปา จำนวน ๓ แห่ง

๒. สำหรับขั้นตอนการขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยการมอบหมายให้เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินเพื่อจัดการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ มีกระบวนการและวิธีการ ดังนี้ ๑) กำหนดให้ผู้ที่สามารถยื่นคำขอ คือ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่ดำเนินการโดยไม่หวังผลกำไร โดยยื่นคำขอตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๒๙ และ ส.ป.ก. ๔-๓๐ ๒) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดตรวจสอบคำขอดังกล่าว ๓) กลุ่มงานช่างสำรวจรังวัดที่ดินที่ขอใช้จากนั้นส่งสำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดินและสำนักแผนที่และสารบบที่ดินเพื่อตรวจสอบว่าที่ดินดังกล่าวไม่เป็นอุปสรรคต่องานปฏิรูปที่ดินและความถูกต้องของตำแหน่งและแผนที่ของที่ดินที่ขอใช้ และ ๔) เสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งหากเป็นกรณีการขอใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างระบบประปาและขุดเจาะบ่อบาดาล เนื้อที่ไม่เกิน ๒ งาน นั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้ที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาต แต่หากเป็นกรณีการขอใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างระบบประปาและขุดเจาะบ่อบาดาล เนื้อที่เกินกว่า ๒ งาน ต้องเสนอต่อเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (เลขาธิการ ส.ป.ก.) เพื่อพิจารณาอนุญาตตามแบบ ส.ป.ก. ๔-๓๑ ต่อไป

๖.๒) การขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของจังหวัดชัยภูมิ

แนวทางการปฏิบัติในการพิจารณาใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแนบท้ายคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ ๘๕๕/๒๕๖๑ นั้น การพิจารณาอนุญาตจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานในการสงวนพื้นที่ไว้เพื่อประกอบเกษตรกรรมให้มากที่สุด และเป็นการใช้ที่ดินเนื้อที่ไม่มากจนเกินไป โดยจังหวัดชัยภูมิมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นการอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยในกรณีที่เป็นการใช้เนื้อที่ไม่เกิน ๒ งาน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิได้มอบอำนาจให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิ เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินสำหรับกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน

๒. แนวทางในการลดขั้นตอนการขออนุญาตใช้ที่ดิน ดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิที่จะพิจารณาอนุญาตให้ประชาชนสามารถขุดบ่อบาดาล ขนาดไม่เกิน ๒๐ ตารางวาได้ โดยมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชัยภูมิเป็นผู้พิจารณาอนุญาต เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

๓.๓.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้

๑) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดเพชรบูรณ์

การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าไม้ ตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ในระหว่างการเร่งรัดตรวจสอบ และจะดำเนินการส่งข้อมูลไปยังกรมป่าไม้โดยด่วนต่อไป

สำหรับโครงการที่ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาและดำเนินการของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขาพิษณุโลก เป็นโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เอกสารหลักฐานยังไม่ครบถ้วน แต่ก็จะดำเนินการเร่งรัดประสานเกี่ยวกับเอกสารต่อไป ซึ่งโครงการดังกล่าว มีจำนวน ๗ โครงการ ดังนี้ ๑) โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลเพชรละคร ในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยกระแสและโครงการอ่างเก็บน้ำบ้านซับตะเคียนทอง ตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาซำ ในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำไคร้ ตำบลนาซำ อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) โครงการของกรมทรัพยากรน้ำ ภาค ๒ ในการขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าสงวน เพื่อดำเนินโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ หมู่ที่ ๘ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ๔) โครงการของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในการขออนุญาตใช้พื้นที่ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติอ่างเก็บน้ำบ้านห้วยอีจีน ตำบลตาดกลอย อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ๕) โครงการของกรมชลประทาน ในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติอ่างเก็บน้ำเฮี้ย ตำบลบ้านเนิน อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖) โครงการของกรมชลประทาน ในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อก่อสร้างทำนบดินหัวงาน และอาคารประกอบโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำชุนน้อย ตำบลน้ำชุน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และ ๗) โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคก ในการขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อก่อสร้างสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโคกและขุดสระน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภค และการเกษตรของราษฎรในพื้นที่ ตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๒) การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดชัยภูมิ

การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดชัยภูมิ โดยมีโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ป่าจังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้ ๑) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยจอมแก้วและระบบส่งน้ำของกรมชลประทาน ในท้องที่ตำบลซับใหญ่ อำเภอซับใหญ่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่านายางกลัก ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๒๔๑ ไร่ ๒ งาน ๗๖ ตารางวา ๒) โครงการอ่างเก็บน้ำลำน้ำชีของกรมชลประทาน ในท้องที่ตำบลห้วยแย้

ตำบลโคกสะอาด อำเภอหนองบัวระเหว ตำบลชีบน อำเภอบ้านเขว้า ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่านายางกลักและป่าภูแลนคาด้านทิศใต้ ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๒,๖๖๗ ไร่ ๕๑ ตารางวา ๓) โครงการอ่างเก็บน้ำลำน้ำชีของกรมชลประทาน ในท้องที่ตำบลห้วยแย้ ตำบลโคกสะอาด อำเภอหนองบัวระเหว ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้รักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ ได้แก่ ป่านายางกลักและป่าภูแลนคา ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๑๘๒ ไร่ ๒ งาน ๑๓ ตารางวา ๔) โครงการอ่างเก็บน้ำลำน้ำชีของกรมชลประทาน ในท้องที่ตำบลห้วยแย้ ตำบลโคกสะอาด อำเภอหนองบัวระเหว ตำบลชีบน อำเภอบ้านเขว้า ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้แก่ ป่านายางกลักและป่าภูแลนคา ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๓,๔๙๖ ไร่ ๑๖ ตารางวา ๕) สถานีผลิตน้ำนาฝายของการประปาส่วนภูมิภาค ในท้องที่ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๑๖ ไร่ ๖) สถานีสูบน้ำดิบวังหัวภูของการประปาส่วนภูมิภาค ในท้องที่ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๒ ไร่ ๗) สถานีจ่ายน้ำราชภัฏชัยภูมิของการประปาส่วนภูมิภาค ในท้องที่ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๔ ไร่ ๘) สถานีผลิตน้ำโนนแดงของการประปาส่วนภูมิภาค ในท้องที่ตำบลโนนแดง อำเภอบ้านเขว้า ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๑๗๒ ไร่ และ ๙) โครงการอ่างเก็บน้ำลำสะพุงของกรมชลประทาน ในท้องที่ตำบลหนองแวง อำเภอหนองบัวแดง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ขนาดพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต คือ ๑,๓๗๑ ไร่

สำหรับโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ จังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้ ๑) โครงการอ่างเก็บน้ำลำเจียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง เนื้อที่ ๖,๑๓๖ ไร่ ๒) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยราชเหนือตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง เนื้อที่ ๕๒ ไร่ ๓) โครงการขุดลอกแหล่งน้ำหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๕๕ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ เนื้อที่ ๖ ไร่ และ ๔) โครงการก่อสร้างสถานีจ่ายน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค อำเภอภูเขียว เนื้อที่ ๕ ไร่

๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

ตามที่ได้มีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมชี้แจงและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งได้มีการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่ที่ประสบภัยแล้ง นั้น คณะกรรมาธิการมีข้อสังเกตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้

๑) การขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ มีแนวทางการปฏิบัติหลายขั้นตอน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีระบบติดตาม (สถานะการอนุญาต) ออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขออนุญาต สำหรับหน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด ได้แก่ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ควรพิจารณาการดำเนินงานให้ครอบคลุมการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ทุกมิติ ทั้งในส่วนของต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งหาแนวทางบูรณาการในทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่

๒) หากหน่วยงานราชการส่วนกลาง มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือรายละเอียดในการยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้ ควรจะเร่งรัดประสานงานไปยังหน่วยงานในพื้นที่ให้ทราบก่อนล่วงหน้า เพื่อจะได้มีการเตรียมการและไม่ทำให้การดำเนินงานต้องล่าช้าออกไปอีก

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการให้ข้อมูลและความรู้แก่ชุมชนและราษฎรในพื้นที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแจ้งถึงความคืบหน้าเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการ เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และเพื่อมิให้เกิดปัญหาระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและราษฎรในพื้นที่ต่อไป

๔) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดส่งคู่มือหรือเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและวิธีการขออนุญาตใช้พื้นที่ต่าง ๆ ไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้แก่ราษฎรในพื้นที่ต่อไป

๕) การแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเร่งรัดการพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และหน่วยงานที่ดำเนินการจะต้องแก้ไขปัญหาผลกระทบให้ครอบคลุมตามการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.)

ด้านแผนงานและงบประมาณ

๑) ควรดำเนินการตามแนวทางและทิศทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี

๒) ควรเน้นแก้ปัญหาเพื่อความยั่งยืน ด้วยการจัดทำแผนเร่งด่วนในระยะเวลา ๑-๒ ปี แผนระยะกลางและแผนระยะยาว โดยแต่ละชุมชนต้องจัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำในพื้นที่ของตนและส่งข้อมูลแหล่งน้ำให้แก่จังหวัดเพื่อจัดทำแผนการจัดการน้ำ

๓) หน่วยงานในพื้นที่ควรเตรียมความพร้อมในการเสนอโครงการ หรือแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้ครอบคลุมทุกด้าน เนื่องจากโครงการที่เสนอเพื่อพิจารณาขอรับการจัดสรรเงินงบกลางนั้นจะต้องเป็นโครงการที่มีความพร้อม และมีเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันการ

๔) กรณีปัญหาที่เกิดจากความผิดพลาดในการเขียนแผนงาน หรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เช่น การระบุอำเภอคลาดเคลื่อนไป เป็นต้น ควรให้มีการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยเช่นนี้ได้ หรืออาจพิจารณาเรียกให้หน่วยงานเจ้าของโครงการชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมได้ โดยไม่ควรพิจารณาตัดงบประมาณของโครงการดังกล่าวไปโดยที่ไม่เปิดโอกาสให้หน่วยงานเจ้าของโครงการได้แก้ไขหรือชี้แจงเพิ่มเติม รวมทั้งควรมีการตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดขึ้น เพื่อพิจารณากลั่นกรองโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยลง

๕) โครงการบรรเทาปัญหาภัยแล้งที่ขาดความพร้อมด้านบุคลากร หน่วยงานเจ้าของโครงการยังไม่ควรเสนอของบประมาณ เพราะเมื่อขาดความพร้อมในการดำเนินการตามโครงการจะทำให้ต้องแจ้งยกเลิกโครงการและขอคืนงบประมาณในภายหลัง

ด้านกฎหมาย

- ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ ซึ่งถือเป็นอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากมีขั้นตอนการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ค่อนข้างมากทำให้ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้ทันท่วงที จึงควรพิจารณาลดขั้นตอนการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ เพื่อให้ขับเคลื่อนโครงการในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งสามารถทำได้เร็วขึ้น

ด้านน้ำบาดาล

๑) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลควรได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้น เนื่องจากโครงการขุดเจาะน้ำบาดาลเป็นการแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่มีประสิทธิภาพอีกทางหนึ่ง

๒) กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกรมป่าไม้ควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกันในภารกิจด้านน้ำบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๓ ๔ และ ๕ เพื่อรักษาระบบนิเวศป่าไม้ เพิ่มความชุ่มชื้นให้พื้นที่ บรรเทาปัญหาไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง และเป็นแหล่งน้ำให้แก่สัตว์ป่าและประชาชนในพื้นที่นั้น

๓) โครงการน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะ “น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่” หากดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่นอกเขตชลประทานก็จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างมาก และเป็นการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้อีกทางหนึ่ง

๔) การขุดเจาะบ่อบาดาล เพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภคนั้น หากคุณภาพน้ำไม่ได้ระดับมาตรฐานแล้วย่อมไม่เข้าเกณฑ์ที่จะเบิกจ่ายงบประมาณได้ ดังนั้น จึงต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงประเด็นดังกล่าวด้วย

๕) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ควรให้ความสำคัญกับระบบบาดาล เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น ระบบบาดาลเพื่อการเกษตร เป็นต้น ซึ่งบางพื้นที่มีความพร้อมในการดำเนินการ อีกทั้งการจัดทำระบบบาดาลก็เป็นโครงการที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่นาน จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้ต่อไป

ด้านโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำ

๑) การพิจารณาถึงความเหมาะสมในการก่อสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ต่าง ๆ ควรดำเนินการให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่ที่ประสบปัญหาด้วย

๒) พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ มีแหล่งน้ำที่สามารถเก็บกักน้ำได้ แต่เนื่องจากไม่มีระบบการกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิยังคงประสบกับปัญหาภัยแล้ง

ด้านการถ่ายโอนภารกิจ

๑) การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้สามารถบริหารจัดการในพื้นที่ตนเอง แต่ก็ควรพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจที่ถ่ายโอนไปด้วย นอกจากนี้ ควรมีการรวบรวมเพื่อทบทวนประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการถ่ายโอนภารกิจตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละพื้นที่

๒) การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้การพิจารณาสร้างแหล่งน้ำซึ่งจำเป็นต้องวิเคราะห์ด้านวิศวกรรม ควรพิจารณาการถ่ายโอนเป็นกรณี ๆ ไป เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ มีศักยภาพมากพอที่จะดำเนินการได้

๓) ควรกำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถโอนภารกิจ ก่อสร้าง ดูแล และบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น คืนกลับมาให้ที่ส่วนราชการ หรือกรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้

ภาคผนวก

หน้าที่และอำนาจในการดำเนินงานของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๒ และภาค ๓ รวมทั้งคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดชัยภูมิ

โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และอำนาจของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๒

โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และอำนาจของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๒ และกระบวนการเกี่ยวกับการจัดทำแผนงานโครงการทรัพยากรน้ำในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตั้งสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ใน ๔ ภูมิภาค ทำหน้าที่กำกับดูแลครอบคลุม ๒๒ ลุ่มน้ำใหม่ มีหน้าที่และอำนาจดังนี้

๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง

๒) ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษทางน้ำในเขตลุ่มน้ำเพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บทการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ

๔) กลั่นกรองและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำเกี่ยวกับการอนุญาตการใช้น้ำและการเพิกถอนใบอนุญาตการใช้น้ำประเภทที่สอง

๕) ส่งเสริมและติดตามการใช้น้ำประเภทที่สองในเขตลุ่มน้ำให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๖) เสนอมาตรการป้องกันการขัดแย้งและแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๗) ปฏิบัติงานอื่นตามที่เลขาธิการมอบหมาย

๒. แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีดังนี้

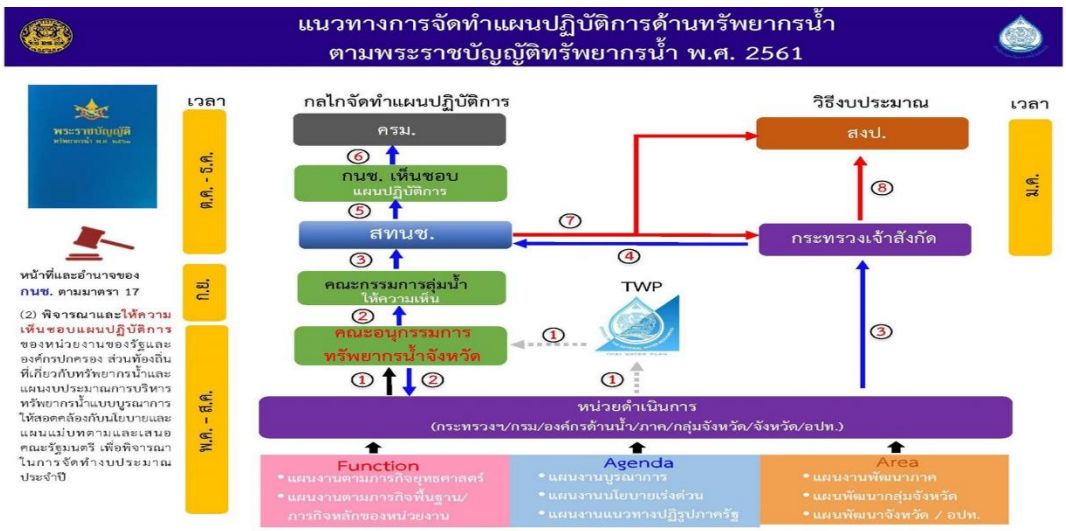

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, หน้า ๓

โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และอำนาจของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๓ มีดังนี้

๑. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๓ ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการร่วมของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

๒. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๓ ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วมในคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด มีดังนี้

๑) รวบรวมบูรณาการ วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ตามกรอบแผนแม่บทระดับลุ่มน้ำและเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ทราบ

๒) รวบรวมบูรณาการ วิเคราะห์ข้อมูลในการจัดทำแผนบูรณาการและขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด ตามกรอบแผนแม่บทระดับลุ่มน้ำ ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต

๓) รวบรวม และบูรณาการข้อมูลและสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ/คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค

๔) ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และรายงานต่อคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค

๕) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค มอบหมาย

หน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

๑. คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑) จัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของส่วนราชการ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดตามกรอบแผนแม่บทระดับลุ่มน้ำ และเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ทราบ

๒) เสนอความเห็นแผนงานโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด และบูรณาการและขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด ตามกรอบแผนแม่บทระดับลุ่มน้ำ ทั้งในภาวะปกติ และภาวะวิกฤต

๓) รวบรวม เชื่อมต่อ บูรณาการข้อมูลและสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ

๔) ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และรายงานต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

๕) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ หรือประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย

๒. ในการพิจารณาแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของส่วนราชการ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด มีหลักเกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญและเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ ดังนี้

๑) โครงการที่มีความสำคัญอันดับแรก ได้แก่ แผนงานโครงการสำคัญที่สอดคล้องกับประเด็นเร่งด่วน ๑๕ ประเด็น (ประเด็น ๔ บริหารจัดการน้ำและมลพิษ)

๒) โครงการพระราชดำริและโครงการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี

๓) โครงการที่อยู่ในการวิเคราะห์เชิงพื้นที่

๔) โครงการที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๕) โครงการที่มีหลักฐานพร้อมที่จะนำเสนอ กล่าวคือ มีแบบรูปรายการ/ประมาณการ เอกสารการขอใช้พื้นที่ และมีความพร้อมด้านสังคม

๓. สำหรับปฏิทินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๕ ของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด มีดังนี้

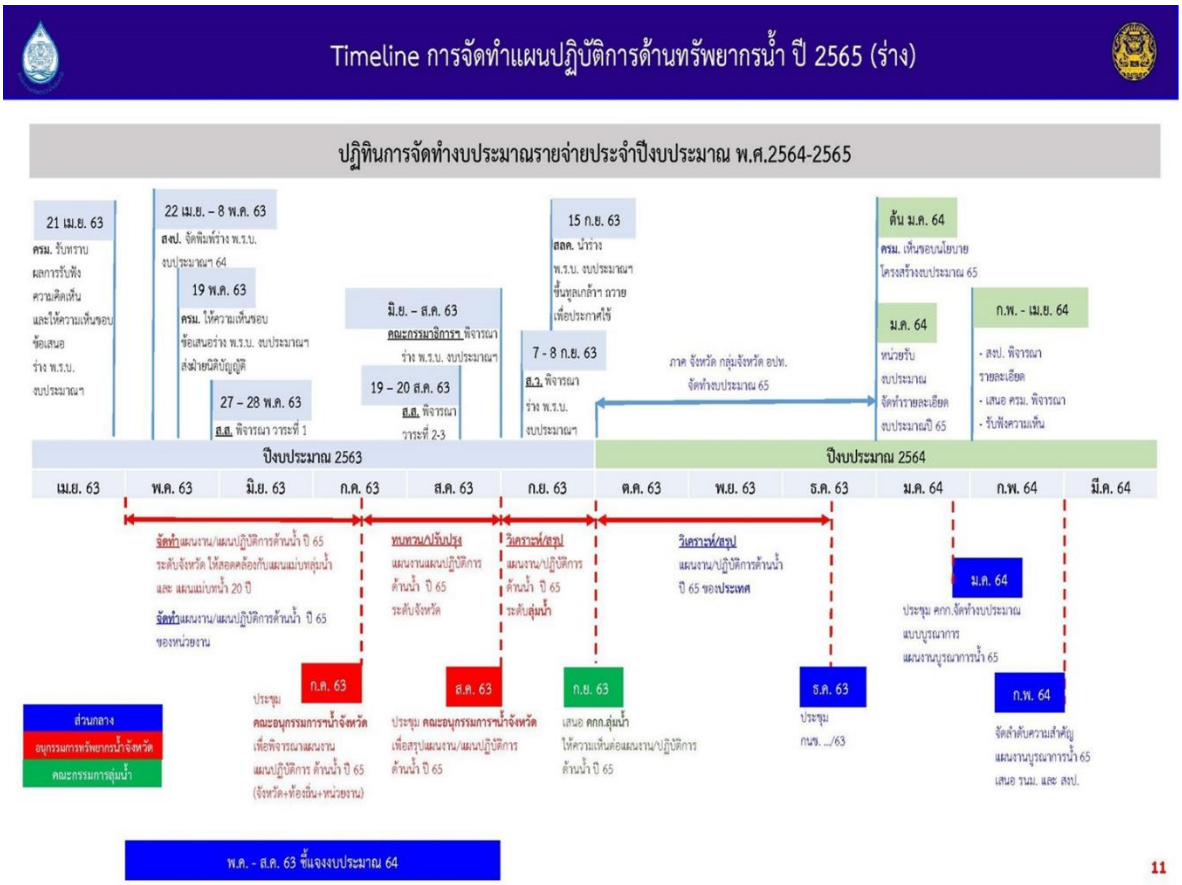

ที่มา : สำนักงานจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, หน้า ๖

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔